

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O'RTA TIBBIYOT VA FARMASEVTIKA XODIMLARI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI**

“TASDIQLAYMAN”

Respublika o'rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari malakasini
oshirish va ularni ixtisoslashtirish
Andijon filiali direktori

G.A.Turaxodjayeva

“07 yanvar 2026y.”

Bilimlar sohasi: Sog'liqni saqlash

“Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi”

(sikli bo'yicha malaka oshirish guruhlar uchun)

Ishchi o'quv dasturi
(144 - kredit)

Andijon-2026 y.

Tuzuvchi:

N. Qo'chqarova

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlar malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali o'qituvchisi

D. Gapparova

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlar malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali director o'rinbosari.

Taqrizchilar:

A.A. Qo'chqarov

ADTI Dermatovenerologiya kafedrası, PhD dotsent

Sh.Z. Islamova

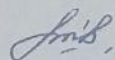
RID va KIATMAF vrach dermatovenerolog

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining uslubiy kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi.

“ 6 ” yanvar 2026 yil.

bayonnoma № 1

Uslubiy kengash raisi:

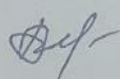
G.I. Sodiqova

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlandi.

“ 7 ” yanvar 2026 yil.

bayonnoma № 1

Pedagogik kengash raisi :

G.A. Turaxodjayeva

Kirish.

O'zbekiston Respublikasida o'rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarida o'rta tibbiyot xodimlari ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan.

Mazkur ishchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmatsevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-sonli qaror, O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentyabr O'RQ-637-son "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qaror, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha me'yoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi"buyrug'i, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli "O'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo'yiladigan Davlat talablari" ijrosini ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan.

Sog'liqni saqlash tizimini isloh qilish davlat dasturlari doirasida aholiga dermatovenerologik va kosmetologik yordam ko'rsatishni yaxshilashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ishchi o'quv dastur modul tizimi asosida ishlab chiqilgan bo'lib, o'quv fanning mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan.

Ishchi o'quv dasturi "Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi" yo'nalishining namunaviy o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, o'rta tibbiyot xodimlari (dermatovenerologik va kosmetologik bo'limlari hamshiralari, feldsherlar)ni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo'ljallangan.

Ishchi o'quv dasturda fanlar modullarga ajratilgan bo'lib, kasbiy rivojlanish moduli fanlar hamda, mutaxassislik fanlar bo'yicha ta'lim olayotganlarning har tomonlama kasbiy, ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy talimda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan.

1.1 Maqsadi:

O'qish natijasida "Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi" bo'yicha o'rta tibbiyot xodimlarining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, dermatovenerologik va kosmetologik bemorlarni diagnostikasida, davolashda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Internet tarmog'ida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari hususiyatlari asoslarini bilish. Shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog'liqni saqlash tizimidagi o'ziga hosligi, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash, aholiga sifatli hamshiralik yordamini ko'rsatish, bemorlar hayotiga havf soluvchi xolatlarda shoshilinch yordam ko'rsatish, profilaktik tadbirlar majmuasini amalga oshirish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni chuqurlashtirish va yangilash.

1.2 Vazifalari:

- Umumiy malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, isbotlangan tibbiyotga asoslangan halqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish
- davolash profilaktika muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashhishlash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish;
- amaliyotda sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va direktiv hujjatlarni ish faoliyatida qo'llay bilishni o'rgatish;
- zamonaviy klinik protokollar va standartlar bilan tanishtirib, ular bilim, malakaga asosida ishlash ko'nikmalarini yangilash va mukammallashtirish;
- etika va deontologiyaning zamonaviy jihatlari bilan tanishtirish;
- aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, aholini sog'lomlashtirish tadbirlarini yangilash;
- aholi o'rtasida tibbiy madaniyatni oshirish, aholi orasida teri va tanosil kasalliklarini tarqalishini oldini olish, dispanser kuzatuvini olib borishni takomillashtirish;
- aholi o'rtasida ekologiyani muhofaza qilishni, ekologik toza mahsulotlarni tanlashni o'rgatish;
- hamshiralik jarayoni orqali tibbiyot hamshirasi amaliyot standartlarini, hamshiraning kasallik tarixi va hamshiralik tashxisi, shuningdek hamshiralik parvarishini amalga oshirish ko'nikmasini rivojlantirish;
- aholi orasida teri va tanosil kasalliklari bilan og'rigan bemorlarda hamshiralik parvarish ko'nikmalarini mustahkamlash;
- yuz terisi parvarish, kosmetologik muolajalar ko'nikmalarini, kasalliklar asoratlarini rivojlanishi oldini olish choralarini o'rgatish, mustahkamlash;

- bemorlar hayotiga havf soluvchi holatlarda va kasallik asoratlari shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini mukammallashtirish;
- favqulotda vaziyatlar, kechiktirib bo'lmaydigan holatlarini tahlil qila olish va kechiktirib bo'lmaydigan yordamni ko'rsatish qobiliyatini yangilash.

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti):

O'quv dasturi davolash profilaktika muassasalari teri va tanosil kasalliklari, kosmetologiya bo'limlarida faoliyat olib borayotgan hamshiralarning malakaviy tavsifnomasi va lavozim yo'riqnomalariga muvofiq, mutaxassisligini *tasdiqlovchi hujjati* bo'lgan tibbiyot hamshiralari uchun mo'ljallangan.

1.4. O'quv dasturni o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- tibbiy etika va deontologiyani amalda qo'llay oladigan, shaxslararo muloqot ko'nikmalari asoslarini tushungan yetuk mutaxassis bo'lishi;
- hamshiraning huquqiy meyorlari, bemor huquqlari, roziligi, rad etishi, bolalarning yoshiga nisbatan xususiyatlarini bilishi, asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni o'rganish;
- aholi salomatligini saqlash va ijtimoiy shart-sharoitlarni hisobga olgan holda teri va tanosil kasalliklarida yordam berishni amalga oshirish;
- tibbiyot psixologiyasi va shaxslararo muloqot ko'nikmalariga ega bo'lishi va uni amalga oshirish;
- teri va tanosil kasalliklari va kosmetologiyada hamshiralik ishi asoslarini bilishi;
- aholining turli kontingentlari orasida teri va tanosil kasalligini oldini olish maqsadida tibbiy tekshiruv –ko'riklarning ahamiyatini bilishi;
- tanosil kasalliklarda maxfiylik yoki xususiylikni ta'minlash;
- aholining sog'lig'ini mustahkamlash, ijtimoiy va maishiy sharoitlarga moslashishini (adaptatsiyasini) yaxshilash uchun ekologiya organizmga ta'sirini baholash usullarini mukammal bilishi;
- mutaxassisligi bo'yicha chuqur va yangilangan to'liq nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lgan, uzluksiz o'z malakasini oshirishga tayyor bo'lgan, o'zgaruvchan sharoitlarga tez moslasha oladigan bo'lishi kerakligi.
- dermatovenerologiya va kosmetologiyada bemorlar xolatini baholash, asosiy simptom va sindromlarni ajratish, og'ir va terminal xolatlarda, jarohatlarda, zaxarlanishlarda o'pka-yurak reanimatsiyasini o'tkazish, shifokorgacha bo'lgan tez tibbiy yordam ko'rsatish.

1.5. Dasturning dolzarbligi:

Ishchi o'quv dasturining dolzarbligi amaliy tibbiy yordamning real ehtiyojlaridan kelib chiqib, amaldagi standart va bayonnomalar, dalillarga asoslangan tibbiyot tamoyillarida kasalliklar diagnostikasi, zamonaviy davolash va profilaktika choralarini qo'llash, davlat dasturining asosiy yo'nalishlari, shuningdek tibbiyot huquqi bo'yicha amaldagi qonunchiligi, hamda zamonaviy ilm-fan yutuqlariga muvofiqligi, dermatovenerologiya va kosmetologiyada davolash-profilaktik tibbiyot muassasalarining o'rta tibbiy xodimlarining

mehnatini oqilona tashkil qilish, tibbiyot fani va amaliyotidagi mavjud vaziyat o'zgarishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

1.6. Dastur hajmi: 144 kredit (kuniga 6 kredit, haftada 36 kredit).

1.7. O'qish shakli:

- kunduzgi - o'qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy - o'qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashg'ulotlarni o'tish tartibi: Mashg'ulotlar "Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish to'g'risidagi" O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrug'i va markazning ichki tartib-qoidolari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi. Mashg'ulotlar 8³⁰ da boshlanib, 13¹⁰ da tamom bo'ladi. Tushlik - 30 daqiqa.

1.9. Malaka oshirishdan so'ng: o'quv kursni to'liq o'zlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga "Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi" bo'yicha umumiy malaka oshirganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi

II. REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1. Rejalashtirilayotgan ta'lim natijalaridan so'ng takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo'lgan kasbiy kompetensiyalar:

- o'rta tibbiyot xodimining fikrlash, tahlil va sintez qilish, jamoa bilan ishlash va uni boshqarish, intizomlilik, boshlagan ishini mantiqiy yakuniga yetkazishga tayyorligini rivojlantiradi;
- o'z-o'zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to'g'ri qarorlarni qabul qilish, aholi sog'lig'ini saqlash va mustahkamlash doirasida, aholi orasida tibbiy madaniyat, sog'lom turmush tarzi, kasallik rivojlanishining oldini olish borasida profilaktik sanitariya targ'ibot tadbirlarni olib borish, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion texnologiyalarni keng tadbqiq etadi;
- aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, sog'lomlashtirish tadbirlarini o'tkazish qobiliyati yangilanadi;
- tibbiy madaniyatni oshirish, ko'p tarqalgan kasalliklarni oldini olish, dispanser kuzatuvini olib borishni tashkillashtirishni ko'nikmalari takomillashadi;
- hamshiralik jarayoni orqali tibbiyot hamshirasi amaliyot standartlarini, hamshiraning kasallik tarixi va hamshiralik tashxisi, shuningdek hamshiralik parvarishini amalga oshirish ko'nikmasi rivojlanadi;
- davolash muassasalarida axborot kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish va ko'rsatkichlarini tahlil etish qobiliyati yangilanadi;
- zamonaviy tibbiy jihozlarni ishlatish, texnik ishlov berish va tashkil etish ko'nikmalari, zamonaviy tekshiruv usullarida hamshirlik ishi ko'nikmalarini o'zlashtiradi va takomillashadi;
- teri va tanosil kasalliklarini davolashda qo'llaniladigan zamonaviy dori vositalari va davolash usullari bilan tanishadi;

- yuz terisi parvarishi, kosmetologik muolajalar bajarish ko‘nikmalari mustahkamlanadi;
- favqulotda vaziyatlar, kechiktirib bo‘lmaydigan holatlarini tahlil qila olish va kechiktirib bo‘lmaydigan yordamni ko‘rsatish qobiliyatini yangilaydi;
- hamshiralik ishini amalga oshirish va tashkil etishning ilg‘or shakllari va usullarini ishlab chiqish, ommalashtirish, tajriba almashish hamda boshqa kasbiy faoliyat turlariga moslashtirish qobiliyatiga ega bo‘ladi.

3. DASTUR MAZMUNI

3.1. “Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik parvarishi” kursi ishchi o‘quv rejasi

№	Modul va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg‘ulotlari		Seminar	Attestasiya
			Nazariy	Amaliy		
1.0	Kasbiy rivojlantirish moduli	32	16	16		
1.1	Modul: O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati.	4	4	-		
1.1.1	O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati. Sog‘liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirishning asosiy ustuvor yo‘nalishlari.	2	2	-		
1.1.2	Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini joriy etishning huquqiy asoslari.	2	2	-		
1.2	Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar	6	2	4		
1.2.1	Zamonaviy axborot texnologiyalari va ularning hamshiralik amaliyotidagi o‘rni	2	2	-		
1.2.2	Raqamli hamshiralik amaliyoti - elektron tibbiy yozuvlar, bemor ma’lumotlarini kiritish va tahlil qilish	2	-	2		
1.2.3	Ma'lumotlar xavfsizligi, sun'iy intellekt va yangi tibbiyot platformalari	2	-	2		
1.3	Modul: Infekcion nazorat.	6	4	2		
1.3.1	Sanitariya epidemiologiya sohasida qo‘llaniladigan me‘yoriy hujjatlar va infeksiion nazorat.	2	2	-		
1.3.2	Karantin va o‘ta xavfli yuqumli kasalliklar profilaktikasi. OIV/OITS xaqida tushuncha.	2	2	-		
1.3.3	Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi.	2	-	2		

1.4	Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi	6	2	4		
1.4.1	Aseptika va antiseptika haqida tushuncha. Sterilizatsiya jarayoni. Tibbiy asboblarni sterilizatsiyadan oldingi tozalash qoidalari va usullari.	2	2	-		
1.4.2	Sterilizatsiya turlari, zamonaviy usullari. Gazli, plazmali va ozonli sterilizatsiya usullari.	2	-	2		
1.4.3	Sterilizatsiya xonasida texnika xavfsizligi koidalari.	2	-	2		
1.5	Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik	10	4	6		
1.5.1	Salomatlik tushunchasi. Salomatlik darajasi ko'rsatkichlari	2	2	-		
1.5.2	Salomatlik indeksini baholash.	2	-	2		
1.5.3	Sog'lom turmush tarzi yo'nalishlari. To'g'ri ovqatlanish mezonlari.	2	2	-		
1.5.4	Jismoniy faollik. Asosiy sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar.	2	-	2		
1.5.5	Jismoniy mashqlarni turli yoshdagi sog'lom odamlarda hamda bemorlarda qo'llash metodikasi.	2	-	2		
2.0	Mutaxassislik fanlar moduli	104	44	60		
2.1	Modul. Dermatovenerologiya va kosmetologiya sohasidagi zamonaviy aspektlar	6	4	2		
2.1.1	Dermatovenerologiya va kosmetologiya fanining rivojlanishi. O'zbekiston Respublikasi SSV tomonidan chiqarilgan mutaxassislikka oid amaldagi buyruqlar, qarorlarning mohiyati.	2	2	-		
2.1.2	Aholi o'rtasida teri - tanosil kasalliklarining tarqalishi muammolarini o'rgatish, aniqlash va ularni keng tarqalishini oldini olish va kamaytirishga qaratilgan profilaktik tadbirlarning ahamiyati.	2	2	-		
2.1.3	Teri-tanosil kasalliklarida bemor muammolarini aniqlash, hamshira parvarishini amalga oshirish.	2	-	2		

2.2	Modul: Teri-tanosil kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari.	6	4	2		
2.2.1	Teri va teri-tanosil kasalliklari diagnostikasida qoʻllaniladigan zamonaviy klinik tekshiruv usullari.	2	2	-		
2.2.2	Limfa tugunlarida boʻladigan oʻzgarishlar va ularni koʻzdan kechirish.	2	2	-		
2.2.3	Teri kasalliklarida zamonaviy laborator (bakteriologik, serologik va biokimyoviy) va instrumental tekshirish usullari va ularga bemorlarni tayyorlash.	2	-	2		
2.3	Modul. Noma'lum etiologiyali teri kasalliklarini erta aniqlash.	18	8	10		
2.3.1	Noma'lum etiologiyali teri kasalligi toʻgʻrisida umumiy tushuncha, etiologiyasi, kasallik turlari.	2	2	-		
2.3.2	Noma'lum etiologiyali teri kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni klinik tekshirish	2	-	2		
2.3.3	Ekzema kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi.	2	2	-		
2.3.4	Ekzema kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni fizikal tekshirish, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari.	2	-	2		
2.3.5	Ekzema kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni parvarish qilish.	2	-	2		
2.3.6	Psoriaz kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi.	2	2	-		
2.3.7	Psoriaz kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni fizikal, laboratoriya, maxsus tekshirish usullari	2	-	2		
2.3.8	Psoriaz kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash.	2	2	-		
2.3.9	Psoriaz kasalligi bilan ogʻrigan bemorlarni parvarish qilish.	2	-	2		
2.4	Modul: Terining yiringli kasalliklari va mikozlar bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik parvarishi.	20	8	12		
2.4.1	Terini yiringli kasalliklari toʻgʻrisida umumiy tushuncha. Kasallikning kelib chikish sabablari, bemorlarni klinik tekshirish.	2	2	-		

2.4.2	Terini yiringli kasalliklarida bemorlarni umumiy va mahalliy davolash usullari, bemorlar terisini parvarishlash.	2	-	2		
2.4.3	Piodermit kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma hususiyatini baholash, kechishi.	2	2	-		
2.4.4	Piodermit kasalligida davolash va hamshira parvarishi.	2	-	2		
2.4.5	Piodermit kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni fizikal tekshirishni, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari	2	-	2		
2.4.6	Teri va teri ortiqlari mikozi to‘g‘risida umumiy tushuncha.	2	2	-		
2.4.7	Dermatomikoz kasalligi etiologiyasi, kasallik turlari, terida bo‘ladigan morfologik toshmalarning turi, mikoz kasalliklarining umumiy belgilari.	2	2	-		
2.4.8	Teri va teri ortiqlari mikozi bilan og‘rigan bemorlarni klinik tekshirish.	2	-	2		
2.4.9	Tashxis qo‘yishda zamonaviy laboratoriya tekshiruvlari.	2	-	2		
2.4.10	Teri va teri ortiqlari mikozi bilan og‘rigan bemorlar terisini parvarishlash.	2	-	2		
2.5	Modul: Terining parazitlar va allergik kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik parvarishi.	12	4	8		
2.5.1	Teri parazitlar kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari.	2	2	-		
2.5.2	Teri parazitlar kasalliklarining umumiy belgilari, hamshiralik parvarishi	2	-	2		
2.5.3	Lepra, qo‘tir, pedikulyoz, leshmaniyoz, tripanosomoz kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari, tekshirish, zamonaviy laboratoriya tekshiruvlari, hamshiralik parvarishi	2	-	2		
2.5.4	Teri allergik kasalliklari haqida umumiy tushuncha, kasallikni etiologiyasi kasallik turlari, terida bo‘ladigan toshmalarning turi.	2	2	-		
2.5.5	Teri allergik kasalliklarida bemorlarni tekshirish, parvarish qilish.	2	-	2		

2.5.6	Teri gigiyenasi. Kasallikni profilaktikasi, asoratlarini oldini olish.	2	-	2		
2.6	Modul:Tanosil kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarni tekshirish usullari. Kasalliklarning oldini olish chora – tadbirlari.	12	6	6		
2.6.1	Anogenital kasalliklari turlari, etiologiyasi, yuqish yoʻllari, klinik belgilari, kasalligi asoratlari.	2	-	2		
2.6.2	Zaxm, soʻzak kasalliklarida hamshira parvarishi.	2	-	2		
2.6.3	Xlamidioz, trixomoniaz etiologiyasi, yuqish yoʻllari, klinik belgilari, dispanser nazorati.	2	2	-		
2.6.4	Xlamidioz, trixomoniaz zamonaviy davolash usullariga asoslangan holda bemorlarni parvarishlash.	2	-	2		
2.6.5	Tugʻma zaxm va uning oldini olish. Kasallik belgilari, rivojlanishi, tashxisi, laboratoriya tekshiruvlari va davolash usullari.	2	2	-		
2.6.6	Jinsiy yoʻl bilan yuqadigan boshqa yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish chora-tadbirlari.	2	2	-		
2.7	Modul:Yuz terisi parvarishi. Zamonaviy kosmetologik muolajalar.	24	8	16		
2.7.1	Oʻzbekistonda va dunyoda dermatokosmetologiyaning rivojlanishi.	2	2	-		
2.7.2	Yuz tuzilishini kosmetologik jihatdan anatomiyasi va fiziologiyasi, yoshga bogʻliq xolda teridagi oʻzgarishlar, teridagi kosmetik kamchiliklarni korreksiyasi va diagnostikasi asoslari	2	-	2		
2.7.3	Kosmesevtika haqida tushuncha. Kosmesevtik vositalarning xususiyatlari.	2	2			
2.7.4	Yuz terisining oʻziga xos xususiyatlari, parvarish usullari, muolajalarini bajarish, gigiyenasi.	2	-	2		
2.7.5	Bemorlarda yuz terisi parvarishi va kometologik muolajalarga oid muammolarni aniqlash.	2	-	2		
2.7.6	Zamonaviy kosmetologik muolajalar va ularni qoʻllanishi.	2	2	-		

2.7.7	Yuz va bo'yin terisini hususiyatiga ko'ra parvarishining asosiy qoidalari.	2	2	-		
2.7.8	Terini tozalash texnikasi, turlari. Piling, piling turlari	2	-	2		
2.7.9	Krioterapiya	2	-	2		
2.7.10	Massaj, massaj uslublari va turlari.	2	-	2		
2.7.11	Kosmetologiyada fizioterapevtik muolajalarni qo'llash va ularning ahamiyati.	2	-	2		
2.7.12	Epilyasiya, epilyasiyaning zamonaviy usullari.	2	-	2		
2.8	Modul: Favqulodda vaziyatlar va shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.	6	2	4		
2.8.1	Favqulodda vaziyatlar. Tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, Tibbiy saralash bosqichlari.	2	2	-		
2.8.2	Ommaviy talofat o'chog'ida jabrlanuvchilarni evakuatsiya qilish va birinchi tez tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari.	2	-	2		
2.8.3	Terminal holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.Yurak-o'pka reanimatsiyasi va uni bajarish algoritmi .	2	-	2		
3.0	Tanlov fanlar moduli	4	-	-	4	
	Attestasiya	4	-	-		4
	Jami:	144	60	76	4	4

3.2.1Modul nomi

1.0 Kasbiy rivojlantirish moduli.

1.1Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati 4 kredit

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	4 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	PF-158- "O'zbekiston 2030" strategiyasi mazmun mohiyati haqida Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya nima? Tibbiyotdagi islohotlar – bu sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, moliyaviy va tashkiliy samaradorlikni yaxshilash bo'yicha amalga oshiriladigan o'zgarishlar. Misol: elektron sog'liqni saqlash tizimlari, poliklinika va dorixonalarni raqamlashtirish, diagnostika va davolash standartlarini takomillashtirish. Korrupsiya – bu tibbiyot tizimida qonunga xilof ravishda

	shaxsiy foyda olish uchun amalga oshiriladigan harakatlar. Misol: noto‘g‘ri retsept yozish, tibbiy xizmat uchun ortiqcha to‘lov, shifokor tomonidan bemorning manfaatlarini e‘tiborsiz qoldirish. Tibbiyot mutaxassisi uchun bu ikki jihatni tushunish va ularga qarshi samarali kurashish kompetensiya talab qiladi. 2. Kompetensiya tushunchasi Kompetensiya – bu muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malaka majmui. Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya bo‘yicha zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Tibbiyot tizimidagi islohotlar, ularning maqsad va prinsiplarini bilish Sog‘liqni saqlash qonunchiligi va etika normalarini tushunish Korrupsiyaning turlari va oqibatlarini bilish B) Amaliy ko‘nikmalar Sog‘liqni saqlash jarayonlarini samarali va shaffof boshqarish Resurslardan tejamkor va qonuniy foydalanish Korrupsiya holatlarini aniqlash va ularga munosabat bildirish C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Tibbiyot jarayonlarida islohotlarni baholash Korrupsiya xavfini aniqlash va oldini olish strategiyasini ishlab chiqish Qaror qabul qilishda axloqiy va qonuniy asoslarni hisobga olish D) Kommunikativ kompetensiyalar Bemorlar, jamoa va rahbariyat bilan shaffof va samarali muloqot qilish Korrupsiyaga qarshi tashabbuslarni targ‘ib qilish Axborot va trening orqali xodimlarni islohotlar va etikaga o‘rgatish E) Shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalar Axloqiy prinsiplarni saqlash Javobgarlik va fidoyilik Sog‘liqni saqlash tizimini shaffof va adolatli qilishga intilish
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	1. Sovg‘alar va ishbilarmonlik mehmondo‘stligi bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar: • Qachon sovg‘a berish yoki qabul qilish qonunga zid va korrupsiya sifatida baholanishi mumkinligini; • Qonuniy ishbilarmonlik munosabatlari bilan shaxsiy manfaat o‘rtasidagi farqni; • Qonun va ichki hujjatlarda belgilangan sovg‘alarni qabul qilish/bosh tortish qoidalarini;

	• Sovg'a yoki mehmondo'stlik orqali ta'sir o'tkazish holatlari bilan bog'liq jiddiy xavf-xatarlarni. • Uchinchi shaxslar orqali pul yoki sovg'a qabul qilish kabi yashirin xavflarni aniqlashni. 2. Korrupsiyaviy harakatlar tushunchasi va ularning turlari: • Korrupsiyaviy xatti-harakatlar (pora berish/olish, suiste'mol qilish, manfaatlar to'qnashuvi, soxta hujjat tayyorlash va h.k.) nima ekanini; • Davlat xizmatchilari, tibbiyot xodimlari va boshqa mansabdor shaxslar tomonidan amalga oshirilishi mumkin bo'lgan korrupsiyaviy harakatlar turlari. 3. Korrupsiyaviy harakatlar uchun intizomiy javobgarlik: • Qonun va ichki meyoriy hujjatlarga ko'ra xodimlar tomonidan sodir etilgan intizomiy buzilishlarni; • Intizomiy choralar (hayfsan, lavozimdan ozod etish, tanbeh va h.k.) qanday holatlarda qo'llanilishini; • Xizmat tekshiruvi, intizomiy ish yuritish va qaror qabul qilish tartibini. 4. Korrupsiyaviy harakatlar uchun jinoiy javobgarlik: • O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksida belgilangan korrupsiya bilan bog'liq moddalar (210-modda – pora berish, 211-modda – pora olish, 205-modda – hokimiyat yoki mansab vakolatini suiste'mol qilish va b.); • Jinoyat tarkibi, javobgarlik turlari va jazo choralari (jarima, ozodlikdan mahrum etish va h.k.); • Aybdor shaxslarga nisbatan amaliyotda qanday jazo qo'llanilishi mumkinligi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	1. Sovg'alar va mehmondo'stlik bilan bog'liq xatarlarni baholash va to'g'ri munosabatda bo'lish ko'nikmasi • Qonuniy va noqonuniy sovg'a/mehmondo'stlik o'rtasidagi farqni anglash; • Sovg'a yoki xizmat qabul qilishdan bosh tortish yuzasidan to'g'ri qaror qabul qilish; • Ishbilarmonlik munosabatlarida xolislik va kasb etikasiga amal qilish. 2. Fuqarolar bilan tozalik va shaffoflikka asoslangan munosabat o'rnatish ko'nikmasi • O'zaro munosabatlarda xizmat vazifalariga tayanish, shaxsiy manfaatlardan qochish; • Kontragentlar bilan kelishuvlarda korrupsiya xavfini oldindan ko'ra bilish; • Tashqi ta'sirlarga moyillikdan saqlanish va qarorlarni mustaqil qabul qilish.

	3. Hujjatlar ekspertizasi va ijrosini xolis va shaffof amalga oshirish ko‘nikmasi • Hujjatlar bilan ishlashda faktlar va dalillarga tayanish; • Ijro nazorati jarayonida “shaxsiy munosabatlar” emas, qonun va reglamentlarga asoslanish; • Hujjatlar orqali manfaatli tarafni qo‘llab-quvvatlash xavfini aniqlash va undan saqlanish. 4. Korrupsiyaviy harakatlar to‘g‘risida xabardor qilish ko‘nikmasi • Korrupsiya holatlarini qanday va qayerga xabar qilishni aniq bilish; • Xabar berishdagi anonimlik, himoya va huquqiy kafolatlardan xabardor bo‘lish; • Xabar mazmunini aniq, asosli va ishonchli tarzda shakllantirish. 5. Qonunga muvofiq murojaat qilish va xabar berish ko‘nikmasi Korrupsiya holatlari yuzaga kelganda qanday organlarga, qanday tartibda murojaat qilishni bilish;
O‘quv mazmuni:	moduli Korrupsiya tushunchasi va uning turlari haqida bilim berish; Milliy va xalqaro qonunchilikni tahlil qilish; Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlarini o‘rganish; Talabalarda huquqiy madaniyatni shakllantirish; Amaliy holatlar tahlili asosida huquqiy fikrlashni rivojlantirish. 1. Korrupsiya tushunchasi – Korrupsiya nima ekanligi, uning ta’rifi, mohiyati va kelib chiqish sabablari; – Korrupsiyaning asosiy turlari: pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, manfaatlar to‘qnashuvi va h.k. 2. Milliy qonunchilik asoslari – “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonunning asosiy normalari; – O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi va Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksdagi korrupsiyaga oid moddalar; – Korrupsiyaga qarshi Milliy strategiya va dasturlar mazmuni. 3. Davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari – Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining maqsadlari va vazifalari; – Hukumat organlari va jamoatchilikning bu sohadagi o‘rni; – Ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash orqali korrupsiyani kamaytirish usullari. 4. Huquqiy madaniyat va ong

	– Korrupsiyaning jamiyatga va davlatga keltiruvchi zararlari haqida tushuncha; – Fuqarolarning huquqiy bilimi va mas’uliyatining ahamiyati; – Etik meyorlarga amal qilish va halollikning ahamiyati. 5. Amaliy misollar tahlili orqali bilimlarni mustahkamlash – Real hayotdagi korrupsiya holatlarini tahlil qilish; – Ularni huquqiy nuqtai nazardan baholash; – Qonuniy va samarali yechimlar taklif qilish qobiliyatini rivojlantirish. Tibbiyot sohasida korrupsiyaviy jinoyatlar tushunchasi – Pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, dori vositalari bilan bog‘liq jinoyatlar. 2. Korrupsiyaviy jinoyatlarning asosiy sabablari – Nazoratning sustligi, tizimdagi shaffoflik yetishmasligi, huquqiy madaniyat pastligi, jamiyatda jazosizlik hissi. 3. Ichki va tashqi omillar – Tibbiyot muassasalaridagi tashkiliy kamchiliklar; – Aholining korrupsiyaga nisbatan murosali munosabati. 4. Korrupsiya uchun javobgarlik turlari – Jinoiy javobgarlik: Jinoyat kodeksining 210, 211, 212-moddalari; – Ma’muriy va intizomiy javobgarlik: jarima, ishdan bo’shatish, ogohlantirish.
Adabiyotlar: 1. PF-158-son 11.09.2030 .”O‘zbekiston-2030”strategiyasi 2. O‘zbekiston Respublikasining 03.01.2017 yildagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi O‘RQ-419-sonli Qonuni // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3088008. 3. O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/111453. 4. O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://www.lex.uz/acts/111460. 5. O‘zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/97664. 6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 02.02.2017 yildagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonunining qoidalarini amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2752-sonli Qarori // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3105125. Elektron ta’lim resurslari -www.minzdrav.uz– www.gov.uz www.press-service.uz www.parlament.gov.uz - www.uza.uz - www.cbu.uz–	

- www.lex.uz
- www.ziyonet.uz

1.2. Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Tibbiyotda raqamli texnologiyalar bo'yicha zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Raqamli texnologiyalar va ularning tibbiyotdagi qo'llanilishini bilish Elektron sog'liqni saqlash tizimi (EHR/EMR) va telemeditsina printsiplarini tushunish Ma'lumot xavfsizligi va bemor maxfiyligini himoya qilish qonunchiligini bilish AI va diagnostika dasturlarining asosiy ishlash printsiplari B) Amaliy ko'nikmalar Elektron sog'liqni saqlash tizimidan samarali foydalanish Telemeditsina orqali bemorlar bilan masofaviy konsultatsiya o'tkazish Raqamli diagnostika vositalarini ishlatish (masalan, laboratoriya natijalarini tahlil qilish) Ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va uzatish C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Raqamli ma'lumotlardan tahlil qilish va xulosalar chiqarish Diagnostika va davolash bo'yicha qarorlarni AI va boshqa raqamli vositalardan foydalangan holda qabul qilish Ma'lumotlar xavfsizligi va etik cheklovlarni hisobga olish D) Kommunikativ kompetensiyalar Bemorlar va hamkasblarga raqamli texnologiyalarni tushuntirish Telemeditsina konsultatsiyalarida aniq va samarali muloqot qilish Raqamli tizimlar bo'yicha jamoa bilan hamkorlik qilish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Kompyuterga axborot kiritish va axborot olish qoidalarini; • kompyuterni tuzilishi to'g'risida qisqacha ma'lumotni, kompyuterning foydali va zararli tomonlarini, kompyuterda ishlash jarayonida sanitariya qoidalariga rioya qilishni;

	• tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari bilan ishlashni; • sogʻlom jamiyat qurishda axborotlashtirishning oʻrnini; • sogʻliqni saqlash tizimini axborotlashtirishda jahon tajribalarini; • axborotlarga ishlov berish, kiritish va chiqarish qurilmalari va ularning tavsifini; • tibbiyotda aloqa va kommunikatsiya vositalarini; • maʼlumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish; • hozirgi kunda tibbiyotda informatsion texnologiyalari sohasi rivojlanib kelmoqda- tibbiyot xodimlari uchun planshetlardan foydalanib, <i>online</i>- registratsiya qilish va ulardan foydalana olishi.
Oʻquv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• kompyuter texnikasi bilan ishlashda texnika havfsizligini; • dasturlar bilan ishlashni; • maʼlumotlar bazasi yaratish, ular ustida ishlashni va dasturlash asoslarini; • kompyuter grafik usullaridan foydalana olishni; • tibbiy axborotlar almashinuvi va uni izlashda internet tarmogʻida ishlashni; • elektron pochta dasturi bilan ishlashni; • AKT sogʻliqni saqlash tizimida qoʻllashni.
Oʻquv moduli mazmuni:	Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Tibbiyotda qoʻllanilayotgan zamonaviy axborot texnologiyasi qurilmalarining dasturiy va texnik taʼminoti toʻgʻrisida nazariy va amaliy bilimlar Tibbiy statistik maʼlumotlarni toʻgʻri tahlil qilish va ulardan kasallikning oldini olish yoki davolashda qoʻllash. Axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida amaliy koʻnikmalarga ega boʻlish, internet tarmogʻida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, maʼlumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilish.

Tavsiya etiladigan adabiyotlar:

- 1.O.N.Djurayev Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar buyicha) Toshkent 2020y
- 2.Aminov S.M “Axborot kommunikatsion texnologiyalar” 2020 y
- 3.Tursunov, Nazarov “Ta’limda axborot texnologiyalari” 2021 y
- 4.Ayupov Ravshan Hamdamovich “Ta’limda axborot texnologiyalari” TDPU, 2020 y

5. Informatika asoslari

Mualliflar: M. Aripov, A. Haydarov

Yuklab olish:

Informatika asoslari PDF

(https://uzsmart.uz/kitoblar/view/6551?utm_source=chatgpt.com)

6. Informatika va axborot texnologiyalari

Muallif: Z.S. Abdullayev

7. Kompyuter savodxonligi kitobchasi

Yuklab olish:

Kompyuter savodxonligi PDF(https://pdfbox.uz/books/uzbek/11329-kompyuter-savodxonligi-kitobchasi?utm_source=chatgpt.com)

8. Kompyuterli va raqamli texnologiyalar

Mualliflar: Hoshimov, Tulyaganov

9. Informatika (klassik darslik)

Muallif: N.V. Makarova

Elektron ta’lim resurslari:

1. DMED haqida asosiy tushuncha (Kapital.uz)
2. O‘zbekcha tayyor adabiyotlar (PDF / DOC) (soff.uz)
2. DMED bo‘yicha test savollar (Hujjat24)

1.3.Modul: Infektsion nazorat

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko‘nikmalar	Infektsion nazoratda kompetensiya Bu — tibbiyot xodimi yoki mutaxassisning bilim, ko‘nikma va mas’uliyatli yondashuvi majmui. Kompetensiya quyidagilarni o‘z ichiga oladi: Bilimlar: • Infektsion kasalliklar yuqish yo‘llari • Sanitariya-epidemiologik me‘yorlar • Dezinfektsiya va sterilizatsiya turlari Amaliy ko‘nikmalar: • To‘g‘ri qo‘l yuvish texnikasi • Himoya vositalarini to‘g‘ri kiyish va yechish

	- Asboblarni xavfsiz qayta ishlash Mas’uliyat va xulq-atvor: - Qoidalarga qat’iy rioya qilish - Infeksiya xavfini baholay olish - Favqulodda holatlarda tezkor choralar ko‘rish
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	- sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlarini (SanQvaN); - davolash-profilaktika muassasalariga qo‘yiladigan sanitar talablarni va “infeksion nazorat komissiyasi” ish faoliyatini; - sanitar me’yor va qoidalar bo‘yicha amaldagi hujjatlarni; - OIV/OITSga oid normativ hujjatlarni; - OIV etiologiya va patogenezini, epidemiologiyasini; - OIV yuqish yo‘llari, tekshirish usullari, klinikasi va bemorlar parvarishini; - kasalliklardan (COVID -19) himoyalash tamoyillarini.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	- shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda SanQvaMlarga rioya qilishni; - muolajalar vaqtida avariya holatlari yuzaga kelishini oldini olishni; - avariya holatlari yuzaga kelganda o‘tkaziladigan chora-tadbirlar yig‘indisini; - o‘ta xavfli va karantin infeksiyalarda epidemiyaga qarshi o‘tkaziladigan chora-tadbirlarni; - himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibini. - qo‘llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo‘llarni yuvish tartibini;
O‘quv moduli mazmuni:	Davolash profilaktika muassasalarida shifoxona ichi infeksiyasini oldini olish borasida qabul qilingan normativ hujjatlar. Shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda akusherlarning vazifalari. Tibbiy muolajalar orqali yuqadigan kasalliklarni oldini olish. Yuqumli kasalliklar (o‘ta xavfli va karantin infeksiyalar, OITS)ni tarqalishini oldini olish. OIV/OITSga oid normativ hujjatlar. OIV etiologiya va patogenezini, epidemiologiyasi. OIV/OITS infeksiyasi. Kasalliklardan (COVID19) himoyalash tamoyillari. Himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibi.
Tavsiya etiladigan adabiyotlar - San. Q va M. № 0342/17 “ DPMLarda shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi” 10 yanvar 2017 y. - San. Q va M. № 03-17-15.”O‘zbek.Res.davolash- profilaktika muassasalarida chiqindilarni yig‘ish,saqlash va yo‘q qilish sanitariya qoidalari va meyorlari” - V.N.Turaqulov,X.A.Raxmatova.N.A.Avezova.”Yuqumli kasalliklarda xamshiralik parvarishi”O‘quv qo‘llanma.Navoi nashriyot.2019yil.	

4.F.I Salomova, Sh.T Iskandarova “Gigiyena. Tibbiy ekologiya” Toshkent-2020

5.S.B. Israilova “Sanitariya epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati” o’quv qo’llanma. Turon nashr. Samarqand-2026 <https://e-library.sammu.uz/uz/book/5400>

6.COVID-19 bo’yicha milliy qo’llanma JSST. O’zbekiston Sog’liqni saqlash vazirligi. 2020 yil 26 mart.

7.O’zbekiston Respublikasi Sog’liqni saqlash vazirligi sayti
→ rasmiy sanitariya me’yorlari va hujjatlar

8.ZiyoNET
→ bepul darsliklar va o’quv qo’llanmalar
Elektron ta’lim resurslari:
<http://www.edu.uz>
<http://www.pedagog.uz>
www.tma.uz,
www.lex.uz
<https://ru.pinterest.com/vkhamidov/>

1.4.Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi

O’quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko’nikmalar	Sterilizatsiya jarayonida texnika xavfsizligi — xodimlar salomatligi va atrof-muhitni himoyalashning asosiy omili. Kompetensiya quyidagilarni o’z ichiga oladi: • Nazariy bilimlar: sterilizatsiya usullarining fizik-kimyoviy asoslarini bilish • Amaliy ko’nikmalar: uskunalarni to’g’ri ishlatish va nazorat qilish • Xavf-xatarni baholash: issiqlik, bosim, kimyoviy va biologik xavflarni aniqlash • Me’yoriy hujjatlarga rioya qilish: sanitariya qoidalari va xalqaro standartlar • Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik: nosozlik yoki avariya holatida to’g’ri harakat qilish Zamonaviy yondashuvning ahamiyati Zamonaviy sterilizatsiya texnologiyalarini joriy etish: • infeksiya xavfini kamaytiradi, • ish unumdorligini oshiradi, • xodimlar va bemorlar xavfsizligini ta’minlaydi, • sifat menejmenti tizimlarini mustahkamlaydi.
O’quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Sterilizatsiya sohasi bo’yicha mavjud bo’lgan fizikaviy, kimyoviy, mexanik, biologik, aralash va yangi zamonaviy usullar to’g’risida to’liq ma’lumotlarga ega

	bo'lish Sterilizatsiya va uning turlarini. • Gazli sterilizatsiya usullarini • Plazmali va ozonli sterilizatsiya usullarini • Sterilizatorlar va avtoklavlar bilan ishlash davridagi texnika xavfsizligi qoidalari haqida tushunchaga ega bo'lishi
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• tibbiy asboblarni quruq issiqlik shkafida sterillashni, • tibbiy vositalarning sterillanganlik sifatini tekshirish usullarini, • texnika xavfsizligini, • tibbiy vositalarning sterilizatsiya sifatini tekshirish usullarini bajara olishi.
O'quv moduli mazmuni:	Sterilizatsiyani olib borish xonalaridagi aseptika va antiseptika tadbirlari. Sterilizatsiya va avtoklavlash tadbirlariga tinglovchilarni amaliy tomondan o'qitish va o'rgatish. Mashg'ulotlar davomida markazlashtirilgan va markazlashtirilmagan sterilizatsiya bo'limlari turlari haqida tushuncha berish, zamonaviy sterilizatsiya apparatlari bilan tanishtirish, texnika xavfsizligi masalalari bo'yicha ma'lumotlar berib borish. Asosiy diqqat va e'tiborni sterilizatsiya ishlarini to'g'ri olib borish, sterilizatsiyaning sifatli bo'lishini ta'minlovchi tadbirlar va uni tekshirish uchun zarur indikatorlardan to'g'ri foydalanish va ishlatish qoidalariga to'la amal qilish.
Tavsiya etiladigan adabiyotlar: 1.K.F.Melibayeva,G.F.Ergasheva. "Aseptika, antiseptika va dezinfeksiya" Uslubiy qo'llanma.Qo'qon.2025yil. 2.V.N.Turaqulov,F.A.Qurbonov."Xirurgiyada xamshiralik parvarishi"O'quv qo'llanma.Navoi nashriyot.2019 yil. 3. G.T Dxritiman,G.T.Iskandarova "Uskunaning hayotiy siklini boshqarish bo'yicha qo'llanma-Bug'li sterilizator(Avtoklav)"Tibbiyot xodimlari uchun uslubiy tavsiyanomalar.Toshkent.2024 yil. 4.G.T Dxritiman,G.T.Iskandarova "Uskunaning hayotiy siklini boshqarish bo'yicha qo'llanma-Plazmali sterilizator" Tibbiyot xodimlari uchun uslubiy tavsiyanomalar.Toshkent 2024 yil. 5.Elektron ta'lim resurslari: 1. Zamonaviy sterilizatsiya usullari • Sterilizatsiya usullari. Sterilizatsiya xususiyatlari Muallif: Arzimatova Ra'no Pardaboy qizi (JournalSS) 2. Aseptika va antiseptika asoslari • Tibbiyot xodimlarining aseptika va antiseptik sterilizatsiya usullarini qo'llanishi Mualliflar: ◦ Sh.Ya. Radjabov	

- G.R. Kadamova
- M.M. Olimova (pedagogs.uz)

3. Mikrobiologiya va sterilizatsiya

- **Mikrobiologiya va virusologiya**
- Mualliflar: OTM professor-o'qituvchilari (NamDU) (www.namdu.uz)

4. Umumiy tibbiyot va dezinfeksiya

- **Tibbiyotda dezinfeksiya va sterilizatsiya asoslari** (book.bsmi.uz)

5. Sterilizatsiya usullari va qo'llanilishi, Stomatologiyada sterilizatsiya

- **Sterilizatsiya usullari va ularning qo'llanilishi**
- Muallif: Shoda Team (Hujjat24)

1.5. Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	10 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Jismoniy faollik va sog'lom turmushda kompetensiyalar Bu sohadagi kompetensiyalar quyidagilarni o'z ichiga oladi: • Sog'lom turmush qoidalari bo'yicha bilimga ega bo'lish • Shaxsiy sog'liqni baholay olish va nazorat qilish • To'g'ri ovqatlanish rejasini tuzish ko'nikmasi • Jismoniy mashqlarni xavfsiz va samarali bajarish • Sog'lom hayot tarzini boshqalarga targ'ib qila olish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Salomatlik tushunchasi, salomatlik darajasi ko'rsatkichlarini; • sog'lom turmush tarzini shakllantirish tamoyillarini; • salomatlikka ta'sir etuvchi omillar; • irsiy, ekologik tibbiy va hayot tarzi va salomatlik mexanizmlarini bilishi, tahlil qila olishni; • atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'sirini; • salomatlikni mustahkamlashga qaratilgan standart va algoritmlarni; • to'g'ri ovqatlanish prinsiplarini; • kun tartibini to'g'ri tashkil etishni; • jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikka ta'sirini; • zararli odatlarning organizmga ta'sirini; • tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etishni; • sog'lom turmush tarzini maqsadli guruhlar o'rtasida shakllantirish va targ'ib etishni;

O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Aholining turli guruhlarida (yoshiga, mehnat turiga, jinsiga qarab) psixoemotsional holatni aniqlashni; • sog‘lom turmush tarzini qo‘llab quvvatlashda maqsadli guruhlarini shakllantirish va ular o‘rtasida suhbatlar olib borishni; • individual salomatlik va uni asrash yo‘llarini; • jismoniy faollik, to‘g‘ri ovqatlanish prinsiplari, zararli odatlarning salomatlikka ta’siri mavzularida aholi o‘rtasida tadbirlar tashkil etishni; • maqsadli guruhlar o‘rtasida targ‘ibot ishlarini olib borishni; • inson salomatligini saqlash va tiklashda jismoniy tarbiya mashqlari kompleksini; • jismoniy mashqlarni har xil yoshdagi sog‘lom odamlarda va bemorlarda qo‘llash uslublarini; • Skandinaviya yurish usullarini.
O‘quv moduli mazmuni:	Sog‘lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta’siri, to‘g‘ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to‘g‘ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta’siri, tibbiy ko‘riklarni tashkil etish va aholini jalb etish.
Tinglovchilarni mustaqil o‘zlashtirishi uchun adabiyotlar ro‘yxati: 1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrdagi “Aholining sog‘lom ovqatlanishini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ 4887-sonli qarori. 2. VMQ 2025 y. 6-may № 297 “ Sog‘liqni saqlash va ta’lim tashkilotlarida ichimlik suvi hamda sanitariya-gigiyena infratuzilmasini kengaytirishga qaratilgan “ Toza qo‘llar” dasturi. 3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 18 dekabrda “Yuqumli bo‘lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog‘lom turmush tarzini qo‘llab – quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ 4063-sonli qarori. 4. SSV buyrug‘i № 97, 2024 y, 27 mart. “Axoli orasida kasalliklarni erta aniqlash, skrining dasturlarni samarali o‘tkazish, aniqlangan kasalliklar bo‘yicha manzilli sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etish” to‘g‘risida. 5. SSV ning № 175-buyrug‘i, 2025 yil, 20-iyun.” Aholiga birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko‘rsatish tizimini takomillashtirish to‘g‘risida” 6. Sh. Zokirxo‘jayev, A. Gadoyev, M. Turimbetova “Dietologiya ” 2023 yil 7. A. Gadayev, L. Musadjanova, N. Pirmatova, N. Mo‘minova “Shifobaxsh taomlar ” 2017 yil. 8. Sh. Qurbonov, A. Qurbonov “To‘g‘ri ovqatlanish qoidalari ” 2014 yil	

9. Elektron ta'lim resurslari

1. inlibrary.uz – sog'lom turmush maqolalari
2. globalsciences.uz – ilmiy tadqiqotlar
3. avitsenna.uz – ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar
4. yuz.uz – sog'lom turmush dasturlari
5. hujjat 24.uz – o'quv materiallar

2.1. Modul: Dermatovenerologiya va kosmetologiya sohasidagi zamonaviy aspektlar.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Dermatovenerologiya va kosmetologiya fanining rivojlanishi. O'zbekiston Respublikasi SSV tomonidan chiqarilgan mutaxassislikka oid amaldagi buyruqlar, qarorlarning mohiyati, ular bilan tanishgan holda, ishni tashkil etib ishlsh. Aholi o'rtasida teri - tanosil kasalliklarining tarqalishi muammolarini o'rgatish, aniqlash va ularni keng tarqalishini oldini olish va kamaytirishga qaratilgan profilaktik tadbirlarning ahamiyati. Terining anatomiya va fiziologiyasi. Bolalar va keksalar terisining o'ziga xos xususiyatlari. Teri kasalliklarining umumiy simptomatikasi. Terini ko'zdan kechirishning ahamiyati. Birlamchi va ikkilamchi morfologik elementlar va ularni o'rganish. Teri-tanosil kasalliklarida bemor muammolarini aniqlash, hamshira parvarishini amalga oshirish.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Dermatovenerologiya va kosmetologiya fanining rivojlanishi. • O'zbekiston Respublikasi SSV tomonidan chiqarilgan mutaxassislikka oid amaldagi buyruqlar. • Aholi o'rtasida teri - tanosil kasalliklarining tarqalishi muammolarini o'rgatish, aniqlash va ularni keng tarqalishini oldini olish va kamaytirishga qaratilgan profilaktik tadbirlarning ahamiyati. • Terining anatomiya va fiziologiyasi. • Bolalar va keksalar terisining o'ziga xos xususiyatlari. • Teri kasalliklarining umumiy simptomatikasi.
O'quv moduli	• Terini ko'zdan kechirish.

yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Birlamchi va ikkilamchi morfologik elementlar va ularni o'rganish • Teri-tanosil kasalliklarida bemor muammolarini aniqlash, hamshira parvarishini amalga oshirish
---	---

2.2 Modul. Teri-tanosil kasalliklari bilan og'rgan bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Teri va teri-tanosil kasalliklari diagnostikasida qo'llaniladigan zamonaviy klinik tekshiruv usullari. Teri va teri-tanosil kasalliklari bilan og'rgan bemorlarni tekshiruv usullarida hamshiralik ishi. Teri kasalliklarida ichki a'zoldagi o'zgarishlarni aniqlash. Limfa tugunlarida bo'ladigan o'zgarishlar va ularni ko'zdan kechirish. Teri kasalliklarida zamonaviy laborator (bakteriologik, serologik va biokimyoviy) va instrumental tekshirish usullari va ularga bemorlarni tayyorlash. Bemorlarga tashxis qo'yishda dermografizmning ahamiyati. Terini parvarish usullari. Terini o'ziga xos xususiyatlari. Bemorlarni muolajaga tayyorlash va teri gigiyenasi. Teri muolajalarini bajarish.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Teri kasalliklarida ichki a'zoldagi o'zgarishlarni aniqlash. • Limfa tugunlarida bo'ladigan o'zgarishlar va ularni ko'zdan kechirish. • Terini parvarish usullari. • Terini o'ziga xos xususiyatlari.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Teri va teri-tanosil kasalliklari diagnostikasida qo'llaniladigan zamonaviy klinik tekshiruv usullari • Teri va teri-tanosil kasalliklari diagnostikasida qo'llaniladigan zamonaviy klinik tekshiruv usullari. • Teri kasalliklarida zamonaviy laborator (bakteriologik, serologik va biokimyoviy) va instrumental tekshirish usullari va ularga bemorlarni tayyorlash. • Bemorlarni muolajaga tayyorlash va teri gigiyenasi. Teri muolajalarini bajarish.

2.3. Modul. Noma'lum etiologiyali teri kasalliklarini erta aniqlash.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	18 kredit
--	------------------

O'quv moduli mazmuni:	Noma'lum etiologiyali teri kasalligi to'g'risida umumiy tushuncha, etiologiyasi, kasallik turlari. Terida bo'ladigan morfologik toshmalarning turi. Noma'lum etiologiyali teri kasalligi bilan og'rigan bemorlarni klinik tekshirish. Tashxis qo'yishda zamonaviy laboratoriya tekshiruvlarining ahamiyati. Ekzema kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi. Ekzema kasalligi bilan og'rigan bemorlarni fizikal tekshirish, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari. Ekzemani umumiy va mahalliy davolash muolajalari. Ekzema kasalligi bilan og'rigan bemorlarni parvarish qilish. Ekzema kasalligida parhezning ahamiyati. Psoriaz kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi. Psoriaz kasalligi bilan og'rigan bemorlarni fizikal, laboratoriya, maxsus tekshirish usullari. Psoriaz kasalligi bilan og'rigan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash. Psoriaz kasalligini davolashda mahalliy muolajalarni ahamiyati. Psoriaz kasalligi bilan og'rigan bemorlarni parvarish qilish va oldini olish. Psoriaz kasalligida parhezning ahamiyati.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Noma'lum etiologiyali teri kasalligi to'g'risida umumiy tushuncha, etiologiyasi, kasallik turlari. • Terida bo'ladigan morfologik toshmalarning turi. • Ekzema kasalligida parhezning ahamiyati. • Psoriaz kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi • Psoriaz kasalligi bilan og'rigan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash. • Psoriaz kasalligini davolashda mahalliy muolajalarni ahamiyati.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Noma'lum etiologiyali teri kasalligi bilan og'rigan bemorlarni klinik tekshirish. • Ekzema kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi. • Ekzema kasalligi bilan og'rigan bemorlarni fizikal tekshirish, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari. • Ekzema kasalligi bilan og'rigan bemorlarni parvarish qilish.

	• Psoriaz kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni fizikal, laboratoriya, maxsus tekshirish. • Psoriaz kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni parvarish qilish.
--	--

2.4. Modul. Terining yiringli kasalliklari va mikozlar bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik parvarishi.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	20 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Terini yiringli kasalliklari to‘g‘risida umumiy tushuncha. Kasallikning kelib chikish sabablari, bemorlarni klinik tekshirish. Tashxis qo‘yishda zamonaviy laboratoriya tekshiruvlarining ahamiyati. Bemorlarni umumiy va mahalliy davolash usullari, bemorlar terisini parvarishlash. Teri gigiyenasi. Kasallikni asoratlarini oldini olishda hamshiraning o‘rni. Bemorlarga kasalliklarni asoratlarini oldini olish bo‘yicha tavsiyalar berish. Terini yiringli kasalliklarida parhezning ahamiyati. Piodermit kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma xususiyatini baholash, kechishi, davolash va hamshira parvarishi. Piodermit kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni fizikal tekshirishni, laboratoriya tekshiruvini, maxsus tekshirish usullari. Belgilari va davolash usullari. Bemorlar bilan muloqat qoidalari, hamshira tashxisi, hamshira parvarish rejasini tuzish va amalga oshirish. Yangi tug‘ilgan chaqaloqlarda stafilakokkli piodermitlar, davosi va profilaktikasi. Piodermit kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash, parvarish qilish. Teri va teri ortiqlari mikozi to‘g‘risida umumiy tushuncha. Dermatomikoz kasalligi etiologiyasi, kasallik turlari, terida bo‘ladigan morfologik toshmalarning turi, mikoz kasalliklarining umumiy belgilari. Teri va teri ortiqlari mikozi bilan og‘rigan bemorlarni klinik tekshirish. Tashxis qo‘yishda zamonaviy laboratoriya tekshiruvlarining ahamiyati. Dermatomikoz kasalligi bilan og‘rigan bemorlarni fizikal tekshirish, laboratoriya tekshiruvini, maxsus tekshirish usullari. Bemorlarni umumiy va mahalliy davolash usullari. Teri va teri ortiqlari mikozi bilan og‘rigan bemorlar terisini parvarishlash. Kasallikni profilaktikasi, asoratlarini oldini olish. Teri gigiyenasi.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Terini yiringli kasalliklari to‘g‘risida umumiy tushuncha. • Tashxis qo‘yishda zamonaviy laboratoriya

	tekshiruvlarining ahamiyati. • Teri gigiyenasi. • Kasallikni asoratlarini oldini olishda hamshiraning o'рни. • Piodermit kasalligi etiologiyasi, klinikasi, toshma hususiyatini baholash, kechishi, davolash va hamshira parvarishi. Piodermit kasalligi bilan og'rgan bemorlarni fizikal tekshirishni, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari. • Yangi tug'ilgan chaqaloqlarda stafilakokkli piodermitlar, davosi va profilaktikasi. Piodermit kasalligi bilan og'rgan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash,parvarish qilish. • Teri va teri ortiqlari mikozi to'g'risida umumiy tushuncha. • Tashxis qo'yishda zamonaviy laboratoriya tekshiruvlarining ahamiyati. • Bemorlarni umumiy va mahalliy davolash usullari.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Kasallikning kelib chikish sabablari, bemorlarni klinik tekshirish. • Bemorlarni umumiy va mahalliy davolash usullari, bemorlar terisini parvarishlash. • Piodermit kasalligi bilan og'rgan bemorlarni fizikal tekshirishni, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari. • Piodermit kasalligi bilan og'rgan bemorlarni umumiy va mahalliy davolash,parvarish qilish. • Dermatomikoz kasalligi bilan og'rgan bemorlarni fizikal tekshirish, laboratoriya tekshiruvi, maxsus tekshirish usullari. • Teri va teri ortiqlari mikozi bilan og'rgan bemorlar terisini parvarishlash

2.5. Modul. Terining parazitlar va allergik kasalliklari bilan og'rgan bemorlarda hamshiralik parvarishi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Teri parazitlar kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari. Teri parazitlar kasalliklarining umumiy belgilari, hamshiralik parvarishi maqsadlari va vazifalari.Teri parazitlar kasalligi: Lepra,

	qo'tir, pedikulyoz, leshmaniyoz, tripanosomoz kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari, tekshirish, zamonaviy laboratoriya tekshiruvlari, hamshiralik parvarishida o'ziga xos xususiyatlari, parvarish maqsadlari va vazifalari. Umumiy va mahalliy davolash usullari. Teri gigiyenasi. Kasallikni profilaktikasi, asoratlarni oldini olish. Teri allergik kasalliklari haqida umumiy tushuncha, kasallikni etiologiyasi kasallik turlari, terida bo'ladigan toshmalarning turi. Teri allergik kasalliklarining umumiy belgilari. Bemorlarni davolash usullari. Teri gigiyenasi. Kasallikni profilaktikasi, asoratlarini oldini olish.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Teri parazitar kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari. Teri parazitar kasalliklarining umumiy belgilari, hamshiralik parvarishi maqsadlari va vazifalari. • Teri parazitar kasalligi: Lepra, qo'tir, pedikulyoz, leshmaniyoz, tripanosomoz kasalligi haqida umumiy tushuncha, kelib chiqish sabablari, kasallik turlari, tekshirish, zamonaviy laboratoriya tekshiruvlari, hamshiralik parvarishida o'ziga xos xususiyatlari, parvarish maqsadlari va vazifalari. • Umumiy va mahalliy davolash usullari. • Kasallikni profilaktikasi, asoratlarni oldini olish. • Teri allergik kasalliklari haqida umumiy tushuncha, kasallikni etiologiyasi kasallik turlari, terida bo'ladigan toshmalarning turi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Teri parazitar kasalligida hamshiralik parvarishini amalga oshirish. • Teri allergik kasalliklarida bemorlarni parvarish qilish. • Terini parvarish qilish.

2.6. Modul. Tanosil kasalliklari bilan og'rigan bemorlarni tekshirish usullari.
Kasalliklarning oldini olish chora – tadbirlari.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Anogenital kasalliklari turlari, etiologiyasi, yuqish yo'llari, klinik belgilari, kasalligi asoratlari. Bemor muammolarini aniqlash hamshiralik parvarishi maqsadlari va hamshiraning tutgan o'rni. Zaxm, so'zak kasalliklarida hamshira parvarishi. Kasallik profilaktikasi, hamshira

	parvarishi. Xlamidioz, trixomoniaz etiologiyasi, yuqish yo‘llari, klinik belgilari, zamonaviy davolash usullariga asoslangan holda bemorlarni parvarishlash, dispanser nazorati. Tug‘ma zaxm va uning oldini olish. Kasallik belgilari, rivojlanishi, tashxisi, laboratoriya tekshiruvlari va davolash usullari. Jinsiy yo‘l bilan yuqadigan boshqa yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish chora-tadbirlari.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Anogenital kasalliklari turlari, etiologiyasi, yuqish yo‘llari, klinik belgilari, kasalligi asoratlari. Bemor muammolarini aniqlash hamshiralik parvarishi maqsadlari va hamshiraning tutgan o‘rni. • Xlamidioz, trixomoniaz etiologiyasi, yuqish yo‘llari, klinik belgilari, zamonaviy davolash usullariga asoslangan holda bemorlarni parvarishlash, dispanser nazorati. • Tug‘ma zaxm va uning oldini olish. Kasallik belgilari, rivojlanishi, tashxisi, laboratoriya tekshiruvlari va davolash usullari. • Jinsiy yo‘l bilan yuqadigan boshqa yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish chora-tadbirlari.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Anogenital kasalliklarida hamshiralik parvarishi. • Zaxm, so‘zak kasalliklarida hamshira parvarishi. • Xlamidioz, trixomoniazda bemorlar parvarishi.

2.7. Modul. Yuz terisi parvarishi. Zamonaviy kosmetologik muolajalar.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	24 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	O‘zbekistonda va dunyoda dermatokosmetologiyaning rivojlanishi. Yuz tuzilishini kosmetologik jihatdan anatomiyasi va fiziologiyasi, yoshga bog‘liq xolda teridagi o‘zgarishlar, teridagi kosmetik kamchiliklarni korreksiyasi va diagnostikasi asoslari. Kosmesevtika haqida tushuncha. Kosmesevtik vositalarning xususiyatlari. Yuz terisining o‘ziga xos xususiyatlari, parvarish usullari, muolajalarini bajarish, gigiyenasi. Bemorlarda yuz terisi parvarishi va kometologik muolajalarga oid muammolarni aniqlash. Yuz teri parvarishi va kosmetologik muolajalarning salbiy va ijobiy tomonlari. Zamonaviy kosmetologik muolajalar va ularni qo‘llanishi. Profilaktik kosmetologiya. Yuz va bo‘yin terisini hususiyatiga ko‘ra parvarishining asosiy qoidalari. Terini tozalash texnikasi, turlari. Piling, piling

	turlari. KrioterapiY. Massaj, massaj uslublari va turlari.Kosmetologiyada fizioterapevtik muolajalarni qo'llash va ularning ahamiyati. Epilyasiya, epilyasiyaning zamonaviy usullari. Teri parvarishi uchun kosmetik vositalarning turlari va ularning tarkibi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• O'zbekistonda va dunyoda dermatokosmetologiyaning rivojlanishi. • Yuz tuzilishini kosmetologik jihatdan anatomiyasi va fiziologiyasi, yoshga bog'liq xolda teridagi o'zgarishlar, teridagi kosmetik kamchiliklarni korreksiyasi va diagnostikasi asoslari. • Kosmesevtika haqida tushuncha. • Kosmesevtik vositalarning xususiyatlari. • Yuz terisining o'ziga xos xususiyatlari, parvarish usullari, muolajalarini bajarish, gigiyenasi. • Bemorlarda yuz terisi parvarishi va kometologik muolajalarga oid muammolarni aniqlash. • Yuz va bo'yin terisini hususiyatiga ko'ra parvarishining asosiy qoidalari. • Epilyasiya, epilyasiyaning zamonaviy usullari.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Zamonaviy kosmetologik muolajalar va ularni qo'llanishi. • Terini tozalash texnikasi, turlari. Piling, piling turlari. KrioterapiY. Massaj, massaj uslublari va turlari. • Teri parvarishi uchun kosmetik vositalarning turlari va ularning tarkibi.

2.8. Modul. Favqulodda vaziyatlar va shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.

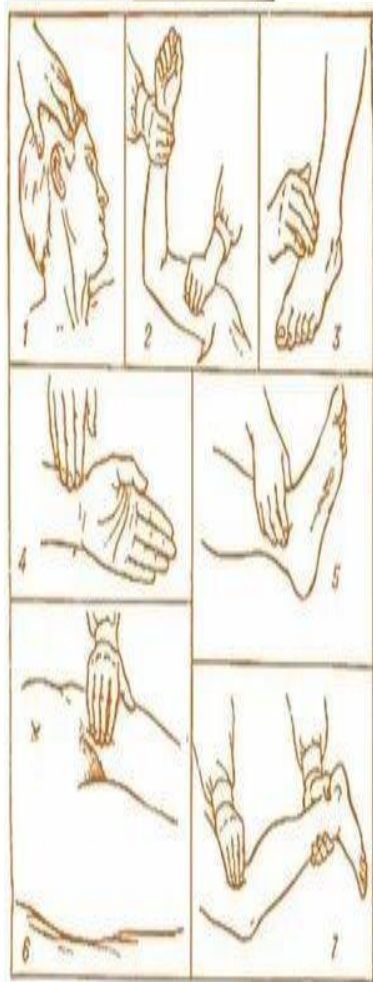
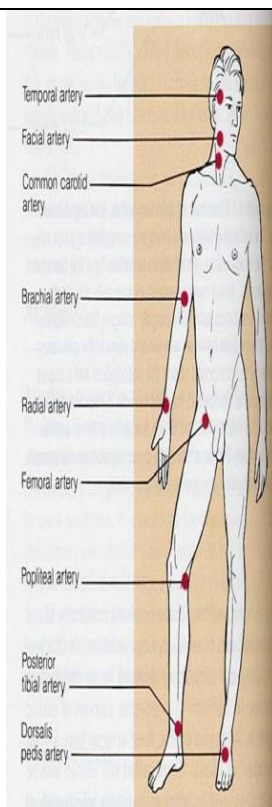
O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Favqulodda vaziyatlar, haloqatlar haqida asosiy tushunchalar. Favqulodda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalari. Tibbiy evakuatsiya bosqichlari. Favqulotda vaziyatlarda o'rta tibbiyot xodimining vazifalari. Jabrlanuvchilarni saralash tartibi. Tibbiy saralash (traj usuli) va evakuatsiya qilish. Jabrlanuvchini ahvolini baholash,asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni aniqlash. Bemor uchun zarur vaziyatni yaratish.Ommaviy talofat o'chog'ida birinchi yordam ko'rsatish.O'tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida

	yurak- o'pka reanimatsiyasini "SAV" ketma-ketligida o'tkazish algortmi. aniqlash va monitoringini olib borish.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Favqulodda vaziyatlar va haloqatlarning asosiy turlarini; • favqulodda vaziyatlar tasnifi, kelib chiqish sabablari, manbalarini; • tibbiy evakuatsiya bosqichlarini; • jarohatlanganlarni tibbiy saralash tartibini; • favqulotda vaziyatlarda o'rta tibbiyot xodimining vazifalarini; • evakuatsiya bosqichlarida tibbiy yordam turlarini; • ommaviy talofat o'chog'ida birinchi yordam ko'rsatishni; • o'tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak- o'pka reanimatsiyasini.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Favqulodda vaziyatlarda shikastlanish turiga qarab jabrlanganlarni tibbiy saralashni; • texnogen, tabiiy, ekologik tushdagi favqulotda vaziyatlarda birinchi yordam ko'rsatishni; • jabrlanganlarni evakuatsiya qilishni; • transport avariylarida yordam ko'rsatishni; • jarohatlarda, suyak sinishida va Krash sindromida birinchi yordam ko'rsatishni; • o'tkir qon ketishlarda birinchi tibbiy yordam ko'rsatishni; • elektr toki bilan shikastlanishda birinchi yordam ko'rsatishni; • o'tkir zaharlanishlarda birinchi yordam ko'rsatishni; • sovuq urishi va issiqlik urishida birinchi yordam ko'rsatishni; • cho'kishda birinchi yordam ko'rsatishni; • bo'g'ilishda birinchi yordam ko'rsatishni; • hasharotlar chaqishi va hayvonlar tishlaganda tez tibbiy yordam ko'rsatishni; • o'tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak- o'pka reanimatsiyasini asosiy tadbirlarning "SAV" ketma-ketligini bajarishni.
Adabiyotlar:	1.D.Turaqulov,L.X.Musajonova."Shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatishda xamshiralik ishi"O'quv qo'llanma.A.Navoi nashriyot.2019 yil. 2. Y.Allayorov Y.Tojiboev "Favqulotda vaziyatlarda tez

	<i>tibbiy yordam asoslari.</i> "2017 y. Toshkent. 3. Elektron ta'lim resurslari: 1. Free online First Aid, CPR & AED kurslari - FirstAidForFree.com — asosiy birinchi yordam, CPR (CPR), AED (avtomatik tashqi defibrilliyator) va boshqa ko'plab mavzularni o'z ichiga olgan bepul onlayn kurslar. 2. First Aid Online Classes — American Red Cross - American Red Cross (Amerika Qizil Xoch) tomonidan taklif etilgan onlayn birinchi yordam kurslari. Interaktiv modul orqali CPR, yaralanishlarni boshqarish va boshqa birinchi yordam ko'nikmalari. 2. CPR, AED va First Aid kursi — Alison Free Course: CPR, AED and First Aid Alison platformasidagi bepul kurs. Bu kursda CPR, AED ishlatish va favqulodda vaziyatlarda tez yordam asoslarini mustaqil o'rganish mumkin.
--	---

3.2.2 Simulyatsion kurs (tibbiy trening) mazmuni

№	Bajariladi gan ishlar mazmuni	Eskizlar, chizmalar rasmlar,	Kerakli bo'lgan jixozlar.	Bajarilish tartibi
1	Qo'llarni yuvish	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	suyuk sovun, bir martalik qog'oz salfetka.	Ho'llash va sovunlash: Qo'llarni toza suv bilan ho'llang va yetarli miqdorda sovun surting. Kaftlarni ishqalash: Kaftlarni bir-biriga qaratib, aylanma harakatlar bilan ishqalang. Barmoqlar orasini tozalash: O'ng kaftni chap qo'l orqasiga qo'yib, barmoqlarni bir-birining orasiga kirgazing va ishqalang. So'ngra qo'llarni

kerakki II, III, IV barmoqlari tomir ustida bo'lishi kerak. 6. Pulsni tekshirayotgan vaqtda tekshiruvchi IV barmog'i bemorning I - barmog'i ro'parasida bo'lishi kerak. 7. Pulsasiya qilayotgan arteriyani uchchala barmoq bilan paypaslab, asta bilak suyagining ichki tomoniga bosiladi. 8. Pulsni aniqlayotganda uni maromiga, to'liqligiga ESLATMA: ahamiyat beriladi. 9. Bilak arteriyasida pulsni sanash mumkin bo'lmaganda uyqu va chakka sanaladi. 10. sohalarida Natijasi harorat varaqasiga qizil ruchka belgilanadi. ESLATMA: 1. Puls urishini bundan tashqari quyi dagi sohalarida aniqlash mumkin: a) Karotid puls — uyqu arteriyasida, ya'ni kekirdakning yon tomonidagi anatomik chuqurchada aniqlanib, kattalarda o'pka — yurak reani matsiyasini o'tkazganda foydalaniladi. b) Braxial puls - elka arteriyasida, ya'ni tirsak chuqurchasi markazining kichik barmoq aniqlanadi,

tomonida asosan arterial qon bosimini o'lchashda foydalani ladi. v) Femoral puls – son arteriyasida, ya'ni tos suyagining yuqori oldingi qismi va chov birlashmasi o'rtasida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta'minlanishi yoki o'pka – yurak reanimasiyasi o'tkazilganda ko'krak qafasining kompressiyalarini baholashda foydalaniladi. g) Pedal puls – oyoq kaftining dorzal yuzasida va to'piqning ichki (medial) o'simtasini orqa pastroq qismida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta'minlanishini baholashda foydalaniladi d) Apikal puls – yurak cho'qqisi turtkisida, ya'ni chap o'mrov o'rta chizig'i bo'ylab, 4 – 5 qovurg'alararo sohada stetoskop yordamida eshitiladi. e) Apikal va radial pulsni aniqlash orqali puls defisitini (tanqisligi) aniqlash:

3	Arterial bosim (a.b.)ni o'lchash.		Tonometr, fonendoskop	Arterial bosim (a.b.)ni o'lchash. 1. Qo'llar yuviladi va quritiladi. 2. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi 3. Arterial bosimni

o'lash uchun bemor qulay o'tkaziladi yoki yotqiziladi.

Bemorning o'ng yoki chap bilagini yelkasigacha yalang'ochlanadi.

5. Bemor qo'li krovat ga yoki stulga kafti bilan yuqoriga qaratib qo'yiladi

6. Tonometr vintelini burab manjetini havo si chiqariladi.

7. Bemorni tirsagidan 2-3 sm yuqoriga manjetni 2 barmoq sig'adigan qilib o'rab olinadi.

8. Bemorning tirsak bo'g'imida yelka arteriyasi tomir urishini 2,3,4 barmoqlar yorda mida topiladi.

9. Tomir urgan joyga fonendoskop membranasini

qo'yiladi, eshituv nayi quloqqa ulanadi.

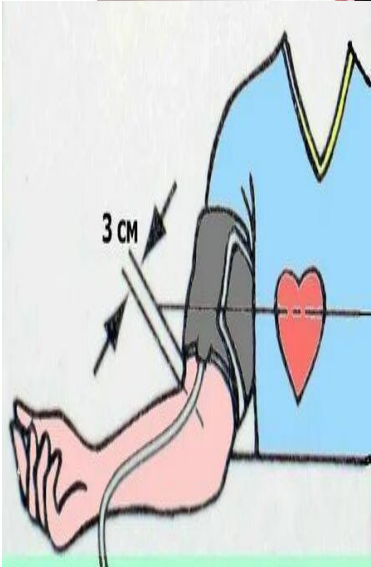
10. Vintelni berkitib rezina

ballon yordamida manjetkaga havo yuboriladi.

11. Vintelni ochib, havo asta-sekin chiqariladi.

12. Havo chiqish vaqtida fonendoskopda tomir urishi eshitiladi. Bu sistolik bosim ko'rsatgichidir.

13. Havo chiqishi davomida tovushlar

		   Правильное положение манжеты тонометра на плече: на 2-3 см выше локтевого сустава, на уровне сердца	eshitilmay qoladi. Bu diastolic bosim ko'rsatgichini bildiradi. 14. Tovushlarning eshitilgan va eshitilmagan joylardagi natijani monometrda yozib olinadi. 15. Vintelni to'liq ochib, manjetkani ichidagi xavo to'liq chiqariladi. 16. Manjetka bemor bilagidan olinadi. 17. Natija xarorat varaqasiga belgilanadi. ESLATMA: Normada sistolik bosim kattalarda 100-130 mm.simob ustuniga, diastolik bosim 60-90mm. simob ustuniga teng bo'ladi.
--	--	---	---

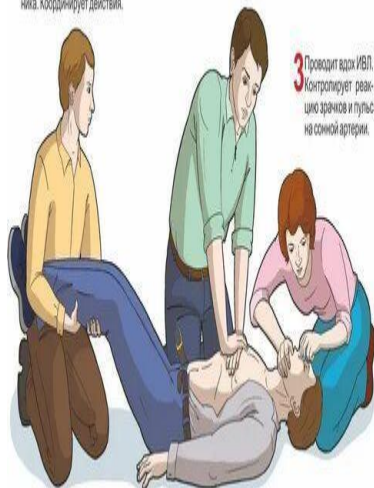
4	Nafas olish sonini sanash	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Sekundomer-1 ta, lotok – 1ta, gemodi namika varaqlari-1 ta suyuq sovun -1 ml, qog‘oz sochiq-20sm, steril qo‘lqop -1 juft, 70% li etil spirti – 5 ml, paxta sharcha-10 gr, 0,5% gipoxlorid natriy eritmasi -500 ml	1. Qo‘llar yuviladi va quritiladi. 2. Bemor bilan ishonchli munosabat o‘rnatiladi. 3. Muolaja mohiyati va ketma-ketligi tushuntiriladi. Bemordan muolajaga roziligi olinadi. 5. Kerakli jihozlar tayyorlanadi. 6. Hamshira qo‘llari yuviladi va quritiladi. 7. Nafasni sanash uchun bemor karovatga o‘tirgan yoki yotgan bo‘lishi kerak. Bemor oldida joylashib o‘tiriladi va bemorni chalg‘itish uchun uning qo‘lini pulsni aniqlash maqsadida ushlagandek ushlanadi. 9. Hamshira qo‘lini bemorning bilagidan ushlab, agar ko‘krak tipidagi nafasni aniqlash kerak bo‘lsa bemorning ko‘krak sohasiga, qorin tipini aniqlashda epigastral sohasiga pulsni aniqlash maqsadida qo‘ygandek qo‘yadi. 10. Nafas olish sekundomerdan foydalangan holda sanaladi. 11. Nafas olish sanalganda uning maromini, sonini,
---	----------------------------------	---	--	---

				chuqurligini va tipini baholanadi. 12.Nafas harakatlari 1 daqiqa davomida sanaladi.
5	Hushdan ketganda birinchi yordam ko'rsatish.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 Побрызгать лицо холодной водой, дать понюхать ватку с нашатырным спиртом	Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta ,Bir martalik qo'ldoplar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O'ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa yostiq (kichik) , Og'ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi	1. Avvalo xavfsizlikni ta'minlang: O'zingiz va jabrlanuvchi uchun xavfsiz joyda ekaningizga ishonch hosil qiling (masalan, yo'l o'rtasida bo'lsa, uni chetga olib chiqing 2.BIRINCHI YORDAM QADAMLARI: Jabrlanuvchini tekshiring Odamga ohang bilan murojaat qiling : "Yaxshimisiz?", "Meni eshityapsizmi?" Javob bermasa, yengil silkitib ko'ring. 3. Burun tagiga paxtaga shimdirilgan nashatir spirti tutqazish mumkin – bu odamning o'ziga kelishiga yordam beradi. Ammo nashatirli paxtani burunga tiqmaslik, uni ichkariga quyib yubormaslik va hushsiz holatda odamni ichimlik bilan sug'ormaslik kerak – bu xatoliklar odamga zarar yetkazishi mumkin.

1 Приподнимает ноги для улучшения притока крови к сердцу. Восстанавливает силы и готовится сменить уставшего участника. Координирует действия.

2 Проводит непрямой массаж сердца. Отдает команду «Вдох!» после каждого пятого надавливания (в момент вдоха следует сделать паузу на 3-4 секунды). Контролирует эффективность вдоха ИВЛ.

3 Проводит вдохи ИВЛ. Контролирует реакцию зрачков и пульс на сонной артерии.

4. Nafas olishni va yurak urishini tekshiring. Nafas chiqishini og‘iz yoki burundan eshitib yuzingiz bilan sezishga harakat qiling.

5. Ko‘krakning ko‘tarilishini kuzating. Nafas va urishni aniqlash 10 soniyadan oshmasligi kerak.

6. Agar nafas olmasa yoki yurak urishi to‘xtagan bo‘lsa: Zudlik bilan tez yordam chaqiring (103).

Yurak urishini sun‘iy yo‘l bilan tiklash (KPR) boshlang:

Ko‘krakning markaziga ikki qo‘lni qo‘yib, har bir bosish 5–6 sm chuqurlikda va daqiqasiga ~100–120 marta bo‘lishi kerak.

7. Agar nafas olayotgan bo‘lsa, ammo hushsiz bo‘lsa: Uni yonbosh holatga o‘tkazing (stabil yon holat): Nafas yo‘llari ochiq bo‘lishi uchun tilni orqaga tushib qolishining oldini oladi.

Nafasini va holatini doimiy kuzatib boring. Kiyimlarini bo‘shating Yoqa, belbog‘, sutyen

				yoki boshqa qisuvchi kiyimlarni yeching.
6	Antropometriya o'tkazish	Ulchov tasmasi 	santimetrli o'lchov tasmasi; ruchka; suyuq sovun	Mijozdan issiq yoki qalin kiyimlarini yechishini iltimos qiling; O'lchashni yupqa kiyim ustidan amalga oshiring; Mijozdan o'lchash tasmagini gavda atrofidan (pastki qovurg'a va tos suyagining yuqori nuqtasi orasida joylashgan markaziy nuqtada) o'tkazishni iltimos qiling; O'lchash tasmasi bir xil sathda turganligiga ishonch hosil qiling; Mijozdan gavdasining og'irligini bir tekisda taqsimlagan holda, oyoqlarini birga qo'yishini iltimos qiling; Qo'llarini bo'shashgan holatda to'tishi; Me'yoriy nafas olib so'ngra nafas chiqarishini iltimos qiling; Bel aylanasi uzunligini o'lchang; O'lchash tasmasi qattiq siqmagan holda, teriga yopishib turishi lozim (rasmlarga qarang). Mijozdan santimetrli tasmani qaytarab oling; Qo'llarni sovun bilan yuving. Me'yorida bel aylanasi erkaklarda 100 sm ,

				ayollarda 90 sm bo'lishi kerak
7	Tana haroratini o'lchash.		tibbiy termometr, sochiq, harorat daftari, zararsizlantiruvchi eritma solingan idish (1% li xloramin eritmasi)	Qo'l yuviladi va quritiladi. Bemorga muolaja haqida ma'lumot beriladi. Bemor qulay vaziyatda yotqiziladi. Termometr olinadi va simob ustuni silkitib tushiriladi. Termometr qo'yiladigan soha ko'zdan kechiriladi va sochiq bilan quruq qilib artiladi. Termometr teri burmasiga qo'yiladi. Bunda termometrda simob rezervuari badanga tegib turishi kerak. 10 daqiqadan so'ng termometr olinadi. Termometrda ko'rsatgich aniqlanadi. Termometr ko'rsatgichi harorat daftariga qayt qilinadi. Termometr simob ustuni pastga tushguncha silkitiladi. Termometr zararsizlantiriladi. Harorat varaqasiga qayd qilinadi. Termometrni zararsizlantirish: termometr zararsizlantiruvchi eritmalaridan biriga solib qo'yiladi (2% li xloramin eritmasiga 30

				daqiqaga, 3% perikis vodorodli eritmasiga 80 daqiqaga, 0,5% li dizoksan eritmasiga 20 daqiqaga) oqar suvda chayiladi va quruq qilib artiladi. Termometr quruq joyda, tagiga paxta solingan idishda saqlanadi.
8	Kollaps , Shokda birinchi yordam.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta , bir martalik qo‘lqoplar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O‘ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa yostiq (kichik) , Og‘ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi	1. Holatni baholash va yordam chaqirish Jabrlanuvchining holatini tezda baholang: hushida yoki yo‘qmi, nafas olyaptimi. Tez yordam 103 chaqiring. 2. Jabrlanuvchini yotqi zing, iloji bo‘lsa beliga orqa bilan, tekis joyga. Oyoqlarini biroz ko‘tarib qo‘ying – bu miya va yurakka qon oqimini yaxshilaydi. 3. Agar voqea yopiq joyda bo‘lsa, derazani oching, shamollatish yarating.Kiyimlarnin g yoqasini, belbog‘ini, tugmalarini yeching, siqib turgan qismlarni bo‘shating. 4. Boshni yon tomon ga buring, bu tilning orqaga tushib nafas yo‘llarini to‘sib qo‘y masligi uchun

			zarur. Agar qayt qilish ehtimoli bo'lsa, yonbosh yotqizing. 5. Terisi sovuq, oqarib ketgan bo'lsa – tanani iliqLashtirish choralari rini ko'ring. Sovuq ter chiqishi – bu qon aylanishining buzilganidan darak beradi. Nashatir spirtiga shimdirilgan paxtani burun tagiga olib boring (1–2 soniyaga). Agar nashatir bo'lmasa, odekolon bilan artish mumkin. 7. Og'ir holatlarda nafas va yurakni tekshirish Nafas yoki yurak urishi yo'q bo'lsa: Sun'iy nafas (masalan, "og'izdan og'izga") Yurakni bilvosita massaji (ko'krakni 100–120 marta daqiqasiga bosish) 8. Agar bemor hushiga kelsa: Sokin yotishini ta'minlang. Suyuqlik bering (masalan, iliq shirin choy), agar qusmayotgan bo'lsa Avval ichib yurgan dori vositalarini o'zi istasa, faqat o'zi qabul qilgan dorilarni bering
--	--	--	---

9

Yurakni
bilvosita
massaj qilish
texnikasi.

Sun'iy nafas
berish uchun
niqob yoki
plyonka,
avtomatlashti
rilgan tashqi
defibrillyator,
gigiyenik
qo'lqoplar, se
kundomer,
yassi va qattiq
sirt, antiseptik
vositalar.

1. Bemor
holatini
tayyorlash:
Bemor qattiq va tekis
sirt ustiga yotqiziladi.
Ko'krak va qorin
qismini siqib turgan
kiyimlardan butunlay
ozod qilinadi.

2. Qutqaruvchi
bemorning
chap tomonida
joylashadi.
Chap qo'l kafti
ko'krak suyagining
pastki uchdan bir
qismiga, ya'ni
hanjarsimono'simtada
n 2–3 smyuqoriga
vertika
1 holatda qo'yiladi.

3 Qo'llarning
joylashuvi: O'ng qo'l
chap qo'lning ustiga
qo'yiladi.
Bunda bilaklar tekis,
kaftlar yumshoq
bukilgan, barmoqlar
esa na chap kaftga, na
bemorning ko'kragiga
tegmasligi kerak.

4. Ikkala qo'l to'g'ri
va bukilmagan
holatda bo'lishi kerak.
Qutqaruvchi o'z
vaznidan foydalangan
holda ko'krak
suyagini umurtqa
tomon 4–5 sm bosadi.
Har bir bosish
taxminan 0.5 soniya
davom etadi, urishsiz,
tiniq ritmda
bajariladi. Tezlik:
daqiqasiga 60–

80 marta.

5. Yurak massaji + sun'iy nafas:

Yurak massaji sun'iy nafas bilan birga olib boriladi.

Qutqaruvchilar sonidan qat'i nazar, nafas va bosish nisbati 2:15 bo'lishi kerak (2 marta nafas, 15 marta ko'krak bosilishi)

6 Yurak massajining samaradorlik belgilari:

a) Massaj vaqtida bo'yin

arteriyasida puls sezilishi

Ko'z qorachig'ining torayishi, yorug'likka reaksiya paydo bo'lishi

c) Teri rangi pushti rangga kirishi

d) O'z-o'zidan nafas olish va hushning tiklanishi

10

O'pka sun'iy
ventilyatsiy
asini
o'tkazish

4 qavat qilib
buklangan
steril
salfetkalar,
og'iz-halqum
naychasi
(havo yo'li),
AMBU
qopchasi bilan
birga yuz
niqobi.

1. Nafas yo'llarini
ochish: Bemorni
qattiq va tekis yuzaga
yotqiziladi, boshi yon
tomonga buriladi.
Ko'rsatkich barmoq
steril salfetka yoki
ro'molcha bilan o'ral
gan holda, bemorning
og'zi va halqumi
begona narsalardan
tozalanadi.

2."Og'izdan og'izga"
usulida sun'iy nafas
berish:Yordam ko'rsa
tuvchi bemor yoniga
joylashadi.Bir qo'l
ostidan bemor ning
bo'ynini ushlab, ikkin
chi qo'l bilan pesho
nasini bosadi va
boshini maksimal
orqa ga egadi.

Ikki barmoq bilan
burunni bekitadi,
ikkin chi qo'li bilan
og'izni biroz ochadi.
Og'iz orqali mahkam
yopib , kuchli va tez
nafas (0.8–1.0litr)
yuboradi.Bemor
passiv ravishda nafas
chiqaradi

Sanitar-gigiyena
uchun nafas berishda
steril salfetka yoki
bintdan foydalaniladi,
ammo qalinmato
qo'llanilmaydi.

Kattalarda nafas
chastotasi: daqiqasiga
14–16 marta.

To'g'ri bajarilayotga
nini ko'krak qafasi
ning harakati bilan

aniqlanadi: nafas olayotganda ko'tarilishi, chiqarayotganda tushishi.

3 Og'izdan burunga" usulida sun'iy nafas berish: Pastki jag' shikastlanganda yoki og'iz ochilmasa qo'llaniladi. Bosh orqaga egiladi, bir qo'l peshonada, ikkinchisi bilan pastki jag' yuqo riga ko'tariladi va og'iz yopiladi. Burun ni lablari bilan qamrab, nafas yuboriladi.

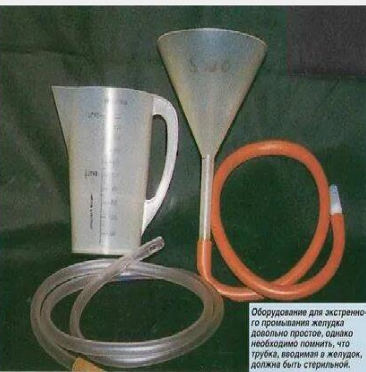
4. AMBU moslamasi bilan sun'iy nafas: Niqob bemorning yuziga qo'yiladi, og'iz va burunni to'liq yopadi.

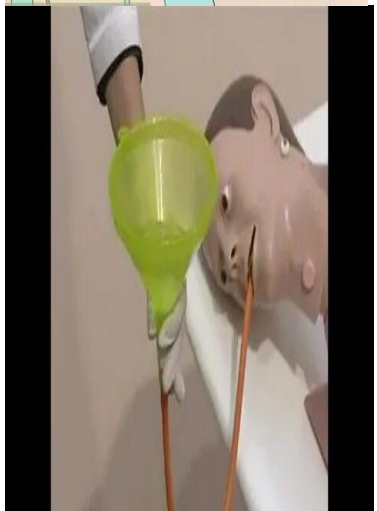
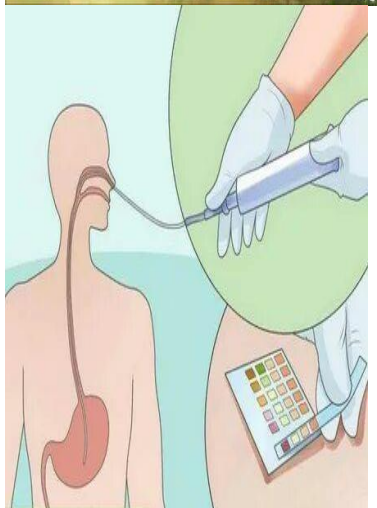
Niqobning yuqori (burun qismi) qismi bosh barmoq bilan,

pastki qismi esa III, IV va V barmoqlar yordamida jag'ni yuqoriga ko'tarib mahkamlanadi.

II barmoq niqobning pastki qismini mahkam ushlab turadi. Bosh orqaga egilgan holatda bo'lishi lozim. Bo'sh qo'l bilan Ambu xaltachasi ritmik tarzda siqiladi — nafas yuboriladi. Nafas chiqishi maxsus klapan orqali

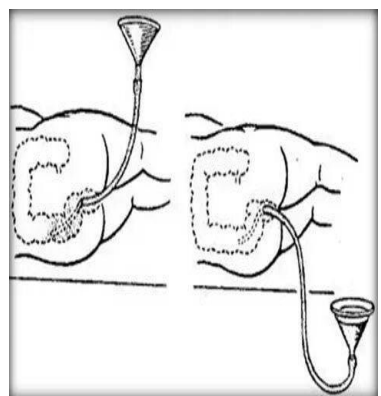
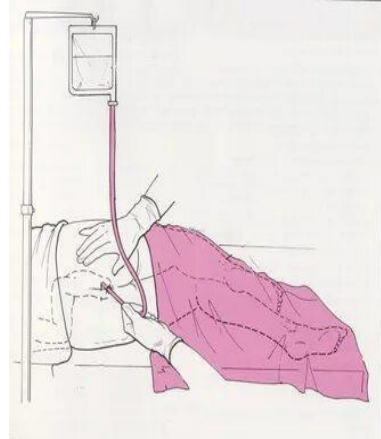
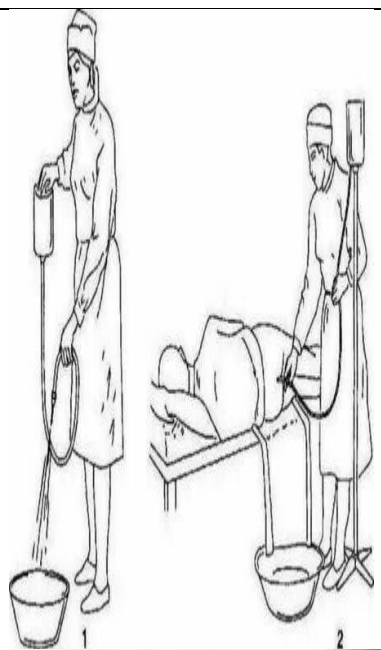
				atmosferaga chiqadi 5. Sun'iy nafas yurak massaji bilan birga qo'llanganda: Tavsiya etilgan nisbat: 2 ta sun'iy nafas : 15 ta yurak siqilishi (2:15). Sun'iy nafas berish vaqtida yurak massaji to'xtatiladi, ammo bu tanaffus 3 soniyadan oshmasligi lozim
11	Pulsoksimetr ,		pulsoksimetr, ruchka, stul yoki kushetka (mijoz uchun).	Tibbiyot xodim quyidagi qadamlarni bajarishi lozim: Qo'llarni sovun bilan yuving; Pulsoksimetriyani o'tkazishdan oldin tekshirilayotgan barmoqning terisi toza ekanligiga va tirnoq ustida lak yo'qligiga ishonch hosil qiling; Pulsoksimetrini yoqing; Pulsoksimetrini mijozning barmog'iga qo'ying; Bir necha soniya kuting; Pulsoksimetr aniq signalini olganida, ekranda yurak urushi va saturatsiya aks etadi;

12	Oshqozonni yuvish ketma ketligi.	 Оборудование для экстренного промывания желудка довольно простое, однако необходимо помнить, что трубка, вводимая в желудок, должна быть стерильной.	Steril, yo‘gon me‘da zondi, voronka, 1 chelak yuvish uchun eritma (4,2% li natriy gidrokarbonat eritmasi, suv), 1 litrli ko‘zacha, klyonkali fartuk, klyonka, suv solish uchun tog‘ora, sochiq, “Janye” shpritsi, qo‘lqop.	1 .Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi; 2. Qo‘l yuviladi va quritiladi; 3. Fartuk va qo‘lqop kiyiladi; 4. Bemordan ko‘ylak tugmachalarini yechish so‘raladi; 5. Bemor to‘g‘ri o‘tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o‘tqaziladi; 6. Bemorning bo‘yin va ko‘kragiga klyonka fartuk tutiladi; 7. Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O‘ng qo‘l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo‘l bilan ikkinchi uchi ushlanadi; 8. Me‘daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi; 9. Bemordan og‘iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so‘raladi. Zondning yopiq uchi til ustiga qo‘yiladi; 10. Bemordan yutinishi so‘raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin
----	---	--	---	---

yuboriladi. Zond belgilangan qismigacha kiritiladi;
 11. Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi;
 12. O'rnatilgan voronka bemorning tizzasigacha tushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan to'ldiriladi;
 13. Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan ko'tariladi.
 14. Voronka yana asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik tog'oraga tushuriladi;
 15. Muolaja me'dadan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi;
 16. Salfetka bilan zond uchi o'raladi;
 17. Asta-sekinlik bilan zond me'dadan chiqariladi va salfetka bilan artiladi;
 18. Bemor oldidan klyonka olinadi va ishlatilgan asboblarni zararsizlantiriladi;
 19. Qo'lqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi;
 20. Me'da yuvilgandan so'ng bemor ahvoli kuzatiladi.

13. Sifonli huqna o'tkazish ketma ketligi.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Suyuq sovun, bir martalik qog'oz salfetka, vazelin, bir martalik qo'lqop, kleyonka fartuk. Steril yo'g'on naycha, lotok, kleyonka, katta taglik, shpatel. Hajmi 1 litrli voronka, 10-12 litr qaynatilgan, harorati 37C li suv solingan idish, 1litr hajmdagi krujka. Voronka, yuvindi suvlar uchun idish. 0,5% gipoxlorid natriy eritmasi	1 .Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi; . Qo'l yuviladi va quritiladi; . Fartuk va qo'lqop kiyiladi; . Bemordan ko'ylak tugmachalarini yechish so'raladi; . Bemor to'g'ri o'tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o'tqaziladi; 6.Bemorning bo'yin va ko'kragiga klyonka fartuk tutiladi; 7.Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O'ng qo'l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo'l bilan ikkinchi uchi ushlanadi; . Me'daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi; . Bemordan og'iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so'raladi. Zondning yopiq uchi til ustiga qo'yiladi; 10.Bemordan yutinishi so'raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin yuboriladi. Zond belgilangan
---	--	--	--

qismigacha kiritiladi;
11.Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi;

. Oʻrnatilgan voronka bemor tizzasigatushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan toʻldiriladi;

. Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan koʻtariladi.

. Voronka asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik togʻoraga tushuriladi;

. Muolaja meʼdadan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi;

16.Salfetka bilan zond uchi oʻraladi; .Asta-sekinlik bilan zond meʼdadan chiqariladi va salfetka bilan artiladi;

. Bemor oldidan klyonka olinadi va asboblar zararsizlantiriladi;

. Qoʻlqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi;

20.Meʼda yuvilgandan soʻng bemor ahvoli kuzatiladi.

4.DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari:

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali, davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

Amaliyot bazasi: davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati:

Modul bo'yicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari. Multimediali jamlanma: slaydlar to'plami bo'lgan rrt ko'rinishli ma'ruzalar, SD diskda ko'rgazma materiallar, ekran, videofilmlar. Klinik amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash trening o'kuv xonasi, mulyaj, fantom v.b jihozlar. nazorat savollarining elektron ko'rinishi, vaziyatli masalalar, va test savollari. Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar.

4.3. Adabiyotlar ro'yxati.

4.3.1. Qonunchilik va meyoriy-huquqiy xujjatlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmasevtika ta'limi va ilm-fani tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-son qarori.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va yanada uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 18.12.2018 yil PQ 4063-sonli

"Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab -quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 11 noyabr PF 4887-sonli

"Aholining sog'lom ovqatlanishi va jismoniy faolligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi" farmoni

5. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil

15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish buyicha meyoriy xujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi" buyrug'i.

6. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining meyoriy hujjatlari.

4.3.2. Asosiy adabiyotlar.

1. A. Gadaev "Teri qichish jiddiy xastalik" Toshkent 2015-yil

2. E.H. Eshboyev "Teri va tanosil kasalliklari" Toshkent 2024-yil

Elektron adabiyotlar

1. E.H. Eshboyev "Teri va tanosil kasalliklari" Toshkent 2024-yil

2. A. Vaisov "Teri va tanosil kasalliklari" Toshkent 2009 yil

3. Kh.K. Shodiev, K.R. Ahmedov "Teri va tanosil kasalliklari" Toshkent 2004-yil

4. Kh.K. Shodiev, K.R. Ahmedov "Teri va tanosil kasalliklari" Toshkent 2010-yil

4.3.3 Tavsiya etilgan adabiyotlar:

1. Teri qichish jiddiy xastalik A.Gadaev 2015yil
2. Yunusjonova. Z.S. Mirzayeva S.A.”Psixologik parvarish”Toshkent. 2014 y
3. Belousova. A. K. «Teri–tanosil kasalliklari. Atlas» Toshkent 2014y.
4. E.X.Eshboyev Teri va tanosil kasalliklarini aniqlashning laboratoriya diagnostikasi» Toshkent, 2014 y.
5. Shukurov. H.I, Qanoatov. S.Q. “Jamoadi hamshiralik ishi” Toshkent. 2013 y.
6. Zokirova. K.O‘.To‘xtamatova. D.O‘. Mirzayeva.S.A ”Hamshiralik ishi asoslari” 2013 y.
7. Vaisov A.Sh. Teri – tanosil kasalliklari. Toshkent, 2009.
8. Teri-tanosil kasalliklari — Vaisov A.Sh., Toshkent, 2004.
9. A.A.Abduqodirov, A.G.Xayitov «Axborot texnologiyalari», Toshkent “O‘qituvchi ta’minoti”, Toshkent Mehnat -2022 yil.
- 10.A.Axmedov, N.Taylaqov Informatika”, Toshkent, O‘zbekiston -2022y.
- 11.Sattorov “Informatika va axborot texnologiyalari” Toshkent, O‘qituvchi-2023y
- 12."e-Salomatlik Tizimi: Qo‘llanma va Statistika 2024 O‘zbekiston Sog‘liqni Saqlash Vazirligi (2024).
13. Ye.Avakov, O.V. Churilova, A.M. Sharipov “Rukovodstvo po okazaniyu pervoy neotlojnoj dovrachebnoy pomoshi” 2010g.
14. Y.Allayorov Y.Tojiboyev “Favqulotda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari” 2007 y.Toshkent.

4.3.4. Elektron ta’lim resurslari

www.edu.uz

www.minzdrav.uz

<http://www.medpoisk.ru/>

<http://www.rusmedserv.com/>

www.medi.ru

www.medlinks.ru

www.medscape.com

www.medland.ru

www.med-lib.ru

www.ksmed.ru/pat/gynecology

www.medsan.ru

5. Oraliq nazorat

- **Oraliq nazorat** – sikl davomida o‘quv dasturining (bir necha mavzularni o‘z ichiga olgan) moduli tugallangandan keyin tinglovchilarining bilim va amaliy ko‘nikma darajasini aniqlash va baxolash usuli. Oraliq nazorat test, suxbat, vaziyatli masala yechish, yozma ish, amaliy ko‘nikmalarni baxolash yoki ularni kombinatsiyalangan shakllarida o‘tkaziladi, aniq ishlab chiqilgan baholash mezonlari bo‘yicha baxolanadi va natijalari gurux jurnalida qayd etiladi.
- Andijon filialida malaka oshirish kurslaridagi oraliq nazoratlar bir marotaba og‘zaki so‘rov shaklida o‘tilgan mavzular asosida nazariy amaliy savollarni o‘z ichiga olgan xolda 5 ta savoldan iborat biletlar yordamida amalga oshiriladi. Har bir to‘g‘ri javobga maksimal 20 balldan (%) beriladi, o‘tish balli 60 ball (%) .Oraliq nazoratdan o‘tgan tinglovchilar nazoratning keyingi bosqichi Yakuniy attestatsiyaga qo‘yiladi.

Oraliq nazorat savollari.

1- Bilet

1. Zamonaviy teri kasalliklarining asosiy sabablari nima?
2. Akne va boshqa yoshga bog‘liq teri muammolarini davolashdagi qiyinchiliklar nimalardan iborat?
3. Kosmetologik protseduralar xavfsizligida qanday muammolar uchraydi?
4. Atrof-muhit omillari teri kasalliklarini qanday ta’sir qiladi?
5. Antibiotik va dorilarga chidamlilik dermatovenerologiyada qanday muammolar keltirib chiqaradi?

2-Bilet

1. Teri-tanosil kasalliklarida bemorlar eng ko‘p duch keladigan jismoniy muammolar nimalardan iborat?
2. Bemorlarning psixologik va ijtimoiy muammolarini qanday aniqlash mumkin?
3. Hamshira bemorning teri va tanosil holatini qanday kuzatishi kerak?
4. Infekcion kasalliklarning oldini olishda hamshira qanday chora-tadbirlarni qo‘llaydi?
5. Bemorlarni kasallik haqida xabardor qilish va dorilarni to‘g‘ri qabul qilishni ta’minlash hamshiraning qanday vazifasidir?

3-Bilet

1. Teri-tanosil kasalliklarini tashxislashda qaysi zamonaviy laborator tekshirish usullari ishlatiladi?
2. Dermatoskopiya va trixoskopiya qanday kasalliklarni aniqlashda yordam beradi?
3. Molekulyar diagnostika (PCR testi) teri-tanosil kasalliklarida qanday rol o‘ynaydi?
4. Zamonaviy ko‘rish va tasvirlash usullari (masalan, videodermatoskopiya) bemorni qanday aniqlik bilan tekshiradi?
5. Teri-tanosil kasalliklarini diagnostikada zamonaviy texnologiyalar va an’anaviy usullarni birlashtirishning afzalliklari nimalardan iborat?

4-Bilet

1. Teri va teri-tanosil kasalliklarini dastlabki bosqichda aniqlashda qaysi jismoniy tekshiruv usullari ishlatiladi?
2. Dermatoskopiya teridagi qaysi kasalliklarni aniqlashga yordam beradi?
3. Trikoskopiya qaysi teri va soch kasalliklarini diagnostika qilishda qo'llaniladi?
4. Molekulyar diagnostika (PCR testi) teri-tanosil kasalliklarini aniqlashda qanday rol o'ynaydi?
5. Videodermatoskopiya va raqamli tasvirlash qanday diagnostik afzalliklarni beradi?

5-Bilet

1. Laborator tekshiruvlar (qon, teri namunasi) bilan klinik tekshiruvlarni birlashtirishning foydasi nimada?
2. Teri pigmentatsiyasidagi o'zgarishlarni aniqlashda zamonaviy tekshiruv usullari qaysilar?
3. Infeksion teri-tanosil kasalliklarini diagnostikada qaysi usullar eng samarali hisoblanadi?
4. Zamonaviy klinik tekshiruvlar yordamida kasallikning dastlabki bosqichida qanday aniqlikka erishish mumkin?
5. Klinik tekshiruvlarda zamonaviy texnologiyalarni an'anaviy usullar bilan birlashtirishning afzalliklari nimalardan iborat?

6-Bilet

1. Noma'lum etiologiyali teri kasalligi nima va uning asosiy belgilari nimalardan iborat?
2. Bunday kasalliklarda dastlabki tashxisni qo'yishda qaysi jismoniy tekshiruvlar muhim?
3. Noma'lum etiologiyali toshmalarni dermatoskopiya yordamida qanday aniqlash mumkin?
4. Trikoskopiya noma'lum etiologiyali soch va bosh terisi kasalliklarini aniqlashda qanday rol o'ynaydi?
5. Laborator tekshiruvlar (qon, teri namunasi) nima uchun zarur?

7-Bilet

1. PCR va molekulyar diagnostika noma'lum etiologiyali teri kasalliklarida qanday foyda beradi?
2. Biopsiya va histopatologiya nima uchun qo'llaniladi?
3. Noma'lum etiologiyali kasalliklarda kasallik tarqalishini oldini olish uchun qanday profilaktik chora-tadbirlar muhim?
4. Teri kasalliklarining dastlabki belgilari qachon aniqlanishi kerak?
5. Zamonaviy raqamli tasvirlash usullari (videodermatoskopiya) qanday diagnostik afzallik beradi?

8-Bilet

1. Allergik testlar noma'lum etiologiyali kasalliklarni aniqlashda qanday yordam beradi?
2. Immunologik testlar qachon zarur bo'ladi?
3. Kasallikning etiologiyasini aniqlashda bemor anamnezi qanday ahamiyatga ega?
4. Genetik tekshiruvlar noma'lum etiologiyali teri kasalliklarini aniqlashda qanday rol o'ynaydi?
5. Infekzion kasalliklarni rad etish uchun qaysi tekshiruvlar muhim?

9- Bilet

1. Dermatologik monitoring nima uchun kerak va qanday amalga oshiriladi?
2. Kasallikning surunkali yoki o'tkir shaklini aniqlashda qaysi usullar ishlatiladi?
3. Noma'lum etiologiyali kasalliklarda psixologik yordam nima uchun zarur?
4. Hamshira parvarishi va bemorni kuzatish qanday bosqichlarda amalga oshiriladi?
5. Noma'lum etiologiyali teri kasalliklarini erta aniqlash bemor prognoziga qanday ta'sir qiladi?

10- Bilet

1. Terining yiringli kasalliklari va mikozlar o'rtasidagi asosiy farqlar nimalardan iborat?
2. Bemorning teri holatini baholashda hamshira qanday usullardan foydalanadi?
3. Yiringli kasalliklar bilan og'rikan bemorda og'riqni kamaytirish uchun qanday choralar ko'riladi?
4. Mikozlar bilan kasallangan bemorda teri gigiyenasini ta'minlash qanday amalga oshiriladi?
5. Hamshira infeksiya tarqalishini oldini olish uchun qanday profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshiradi?

11-Bilet

1. Terining yallig'lanish va shish belgilarini monitoring qilish qanday amalga oshiriladi?
2. Dorilarni to'g'ri qo'llash va yon ta'sirlarni kuzatishda hamshiraning vazifasi nima?
3. Bemorni kasallik haqida xabardor qilish va uy sharoitida parvarish qilish bo'yicha maslahat berish qanday amalga oshiriladi?
4. Yiringli kasalliklarda yaralarni tozalash va bandaj qilish qaysi usullarda amalga oshiriladi?
5. Mikozlar bilan og'rikan bemorda teri shikastlanishining oldini olish uchun qanday chora-tadbirlar zarur?

12- Bilet.

1. Kasallikning surunkali yoki takrorlanuvchi shaklini aniqlashda hamshira qanday kuzatuvlarni olib boradi?
2. Bemorning ruhiy va psixologik holatini qo'llab-quvvatlash qanday amalga oshiriladi?
3. Bemor bilan oilaviy yoki ijtimoiy maslahatlashuvlar qanday olib boriladi?
4. Hamshira parvarishi davomida kasallikning og'irligini baholash uchun qanday parametrlar kuzatiladi?
5. Terining yiringli kasalliklari va mikozlar bilan og'rikan bemorlarni reabilitatsiya va sog'lomlashtirish bo'yicha hamshira qanday rol o'ynaydi?

•

6.YAKUNIY ATTESTATSIYA

6.1. Yakuniy attestatsiyaga quyiladigan talablar

Yakuniy attestatsiya O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash Vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyruq 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta’lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash to‘g‘risidagi Nizom» asosida o‘tkaziladi.

Umumiy malaka oshirish kurslarida **Yakuniy attestatsiya** ga Oraliq nazoratdan o‘tgan tinglovchilar kiritiladi. Nazoratning ushbu turi quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

-Test sinovi;

-Amaliy ko‘nikmani baxolash bosqichlarida amalga oshiriladi

-Yakuniy suhbat (Imtixon)

Test sinovi – malaka oshirish o‘quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan test banki asosida o‘tkaziladi. Test sinovi natijalari quyidagicha baxolanadi: to‘plangan to‘g‘ri javoblar xajmi umumiy test topshirig‘ining 60 % va undan ortiqni tashkil etganda “O‘tdi”, 59% va undan kam natijaga erishilganda — “O‘tmadi” deb baxolanadi. Tinglovchining tayanch bilimlarini aniqlash va yakuniy test sinovini o‘tkazish uchun mazkur malaka oshirish kursi dasturi doirasida tuzilgan bir xil test topshiriqlari bankidan foydalaniladi. Tinglovchiga test topshiriqlari bankidan 50 tadan kam bo‘lmagan xajmda test topshiriqlari beriladi. Har bir to‘g‘ri javob 2 balldan baholanadi.

Yakuniy attestatsiyaning amaliy ko‘nikmani baxolash bosqichiga test sinovidan o‘tgan tinglovchilar qo‘yiladi. Amaliy ko‘nikmani baxolashda o‘rta tibbiyot va farmasevtika kadrlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirishga qo‘yilgan amaldagi Davlat talablari va malaka talablari doirasida tinglovchi tomonidan amalga oshirilishi lozim ko‘nikmalar sinovdan o‘tkaziladi. Baxolash natijalari “O‘tdi” va “O‘tmadi” deb belgilanadi.

Yakuniy suhbat shaklida tinglovchilarga har biri 5 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli masalali bilet beriladi. Vaziyatli masalalarni yechish natijasi mazkur vaziyatli masalada belgilangan savollarga berilgan to‘g‘ri javoblar soni asosida shakllantiriladi . Har bir savolga berilgan to‘g‘ri javoblar 10 balldan baholanadi. Nazoratning ushbu to‘g‘ri berilgan umumiy to‘g‘ri javoblar soni 7 ta (70%) va undan ortiq bo‘lganda –“ o‘tdi”, 6 ta va undan kam bo‘lgan xollarda – “o‘tmadi “ sifatida baxolanadi.

Tinglovchining bilim va ko‘nikmalari quyidagi mezonlar bo‘yicha baxolanadi:

O‘zlashtirish	Baho	Tinglovchining bilim darajasi
87-100	5	Tinglovchi o‘quv dasturining barcha bo‘limlari bo‘yicha tizimli, chuqur va to‘liq bilimga ega; Savollarga mantiqiy to‘liq va izchil javob beradi; Javoblarida nazariyani amaliyot bilan chambarchas bog‘laydi; Amaliy masalalarni xal etishda olgan bilimlarini fikrini xatosiz, to‘g‘ri asoslaydi;

		Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Amaliy topshiriqlarni bajarishda kasbiy bilimini mukammal ko'rsata oladi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, javoblarni asoslaydi; Noananaviy xolatlarida muammoni mustaqil va ijodiy yechadi.
76-86	4	Tinglovchi dastur doirasida to'liq bilimlarga ega, javobini xatosiz bayon etadi, savollarga mantiqiy to'g'ri javob beradi; Amaliy masalalarni xal yetishda olgan bilimlarini, xatosini o'z vatida to'g'rilaydi; Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Amaliy topshiriqlarni bajarishda yetarli kasbiy bilimga egaligini ko'rsata oladi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, javoblarni asoslaydi.
60-75	3	Tinglovchi dastur doirasida bilimga ega, savollarga to'g'ri javob beradi, lekin ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yadi; olgan bilimlarini amaliyotda qo'llay oladi; Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, biroq yoasoslashda qiynaladi.
60 dan kam	2	Tinglovchi dastur doirasidagi materialning asosiy qismini bilmaydi, savollar javob berishda qo'pol xatolarga yo'l qo'yadi; Javobini mantiqiy bayon etmaydi; olgan bilimlarini amaliyotda qo'llay olmaydi; Amaliy ko'nikmalarni bajarishda xatoliklarga yo'l qo'yadi; Vaziyatli masalalarni yechishda qo'pol xatoliklarga yo'l qo'yadi.

6.2 Nazorat savollari.

1. Dermatovenerologiya fani nimani o'rganadi va uning asosiy vazifalari nimalardan iborat?
2. Teri tuzilishi va uning asosiy fiziologik funksiyalarini tushuntiring.
3. Teri va shilliq qavatlarini tekshirishning asosiy usullari qanday?
4. Birlamchi va ikkilamchi morfologik toshmalarni ta'riflang.
5. Teri kasalliklari etiologiyasi va rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar nimalardan iborat?
6. Piodermiyalar tushunchasi va ularning klinik turlarini aytib bering.
7. Furunkul va karbunkulning klinik belgilari hamda hamshiralik parvarishini tushuntiring.

8. Zamburug‘li teri kasalliklarining asosiy turlarini sanang.
9. Kandidoz kasalligining sabablari, belgilari va profilaktikasi qanday?
10. Allergik dermatit va ekzemaning etiologiyasi hamda klinik kechishini tushuntiring.
11. Psoriaz (tangachali temiratki) kasalligining klinik belgilari qanday?
12. Pedikulyoz va qo‘tir (skabioz) kasalliklarining yuqish yo‘llari va oldini olish choralarini ayting.
13. Gerpes virusli infeksiyalarining klinik ko‘rinishlari qanday?
14. Akne (husnbuzar) kasalligining rivojlanish sabablari va davolash tamoyillarini tushuntiring.
15. Vitiligo kasalligi nima va uning klinik belgilari qanday?
16. Teri sili (lupus) va boshqa surunkali dermatologik kasalliklar haqida ma‘lumot bering.
17. Jinsiy yo‘l bilan yuqadigan infeksiyalar (JYUI) tushunchasi va turlarini sanang.
18. Zaxm (sifilis) kasalligining etiologiyasi va yuqish yo‘llarini tushuntiring.
19. Zaxmning birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi davrlarining klinik belgilarini ayting.
20. Gonoreya kasalligining klinik belgilari va asoratlarini tushuntiring.
21. OIV/OITS infeksiyasining teri va shilliq qavatlardagi ko‘rinishlari qanday?
22. Dermatovenerologik bemorlarda hamshiralik parvarishining asosiy tamoyillarini ayting.
23. Teri va venerik kasalliklarda laborator tekshirish usullari qanday?
24. Dermatologik va venerologik kasalliklarda profilaktik tadbirlar nimalardan iborat?
25. Kosmetologiya fani va uning asosiy yo‘nalishlarini tushuntiring.
26. Kosmetologiyada teri turlarini aniqlash va ularga mos parvarish usullarini ayting.
27. Kosmetik muolajalarda aseptika va antiseptika qoidalarining ahamiyati nimada?
28. Yuz terisini parvarish qilishning asosiy bosqichlari va gigiyenik talablari qanday?
29. Kosmetologiyada qo‘llaniladigan zamonaviy apparat va muolajalarni sanang.
30. Dermatovenerologiya va kosmetologiya amaliyotida tibbiy etika va deontologiya tamoyillarining ahamiyatini tushuntiring.

6.3 Testlar

1-variant

1. Terining funksiyasi

- *a) Issiqlik regulatsiyasi, modda almashinishi, ximoya, sezgi, sintezlash
- b) Ximoya
- v) nafas olish
- g) qisqarish.

2. Teri nechta qavatdan iborat:

- *a) tashqi qavat – epidermis, chin teri – derma, teri osti yog qavatidan iborat
- b) 2 qavatdan iborat

v) 5 qavatdan iborat

g) 4 qavatdan iborat

3. Epidermis nechta qavatdan iborat?

*a) 5ta

b) 3 ta

v) 2ta

g) 4ta

4.Embrional yoki bazal qavat

*a) bazal qavat, chuqur, melanin donalari bor

b) yuza qavat

v) tikansimon qavat

g) D vitamini bor qavat

5.Tikansimon qavat

*a) bazal qavat ustida joylashgan, 5-6 kub shaklidagi xujayralar bor

b) qon tomirlari bor qavat

v) melanin bor qavat

g) 1-3 qavat kator xujayralardan tashkil topgan

6.Donali qavat

*a) 1-3 qavat kator xujayralardan tashkil topgan

b) 5qavat xujayralardan tashkil topgan.

v) qon tomirlari bor qavat

g) tikansimon qavat

7.Yaltirok qavat

*a) 1-3 kator yassi xujayralardan tashkil topgan.

b) chuqur, melanin donalari bor

v) D vitamini bor qavat

g) yuza qavat

8.Muguz qavati

*a) 5-6 qavat xujayralardan tashkil topgan.

b) 1-3 qavat kator xujayralardan tashkil topgan

v) melanin bor qavat

g) qon tomirlari bor qavat

9.Derma qavatlarini ko'rsating.

A)*surgichsimon

B)bazal

V).tikanaksimon

D).donador

10.Birlamchi morfologik toshmalarni ko'rsating.

A)*tuguncha

B)yorilish

V)chandi

G)kotma

11.Xo'ppos kasalligiga xos bo'lgan xarakterli belgini ko'rsating

A.*«lyukillab» turadigan infiltrati

B. «bene» simtomi

V.yiringli - nekrotik o'zak

D.yulduzsimon chandiq

12.Streptokokk impetigosida uchraydigan morfologik toshmani ko'rsating

A.*fliktena

B.qavarchiq

V.yara

D.dumbokcha

13.Birlamchi morfologik toshmalarni ko'rsating.

A.*tuguncha

B.yorilish

V.chandiq

D.kotma

14.Teri-yiringli kasalliklarni kuyidagilardan qaysini ambulator-poliklinik sharoitda davolash mumkin?

A.*ostiofollikulit

B.yangi tugilgan chaqaloqlarni epidemik pursildok yarasi

V.urunkulez

D.sikoz

15.Gidroadenit qo'zg'atuvchisini ko'rsating

A.*tilla rangli stafilokokk

B.alfa-yashillanuvchi streptokokk

V.betta-gemolitik streptokokk

D.ok stafilokokk

16.Sikozda uchraydigan morfologik toshmani ko'rsating

A.*madda

B.chandiq

V.dumbokcha

D.yara

17.Chipkon kasalligining qo'zg'atuvchilarini toping

A.*tillarangli stafilokokk

B.sarik limon rangli stafilokokk

V.ok rangli stafilokokk

D.ko'k yiringli tayokcha

18.Ostiofollikulitda uchraydigan xarakterli belgilarni ko'rsating

A.*pustula

B.dumbokcha

V.zillab turadigan infiltrat

D.nekrotik o'zak

19.Gidroadenit kasalligida uchraydigan xarakterli belgini ko'rsating

A.*tugunlar "itlarning bezi"ni eslatadi

B.kichish

V."baliq ikrasi" belgisi

D.o'tkir kechishi

20.Streptokokk impetigosida uchraydigan morfologik toshmani ko'rsating

A.*fliktena

B.qavarchiq

V.qizarish

D.yara

21.Surunkali piodermitlarning rivojlanish sababi?

A.*AOrganizm reaktivligining uzgarishi

B.streptokokli infeksiya

V.Aralash infeksiya

D.stafilokokli infeksiya

22.Trixofitiyada sochlarni sinish balandligini ko'rsating

A.*1-2 mm

B.3_4 mm

Bl.5-6 mm

D.7-8 m

23.Sikozga xos klinik belgilarni ko'rsating

A.*yuz soxasida joylashishi

B.baliq ikrasi simptomi

V.patogen zamburuglarini topilishi

D.o'tkir kechishi

24.Gidroadenitga xos bulgan klinik belgilarni ko'rsating

A.*apokrin ter bezlarining yaliglanishi

B.sochli nekrotik o'zak

V.umrov osti soxasida joylashishi

D.ekren ter bezlarning yaliglanishi

25.Furunkul (chipkon)ga xos klinik belgilarni ko'rsating

A.*" yiringli nekrotik o'zak

B.baliq ikrasi" simptomi

V.og'riq bulmaydi

D.kechasi kuchli kichishi

26.Teri leyshmaniozining qo'g'atuvchisini bemorning qayerlaridan topilishi mumkin

A.*kon

B.epiteliya xujayrasida

V.makrafaklar tarkibida

G.teri yuzasida

27.Shaxar turi teri leyshmaniozini chakkan joyda qanaqangi birlamchi marfologik toshmalar topiladi

A.*dumbokcha

B.qavarchiq

V.pufakcha

G.flektena

28.Borovski xastaligida ishlatiladigan antibiotikni ko'rsating

A.*mitatsiklin

B.striptomitsin

V.klofaran

G.penitsillin

29.Kutir kasalligini yuqish yo'lini ko'rsating

A.*bevosita kontakt

B.transfuzion

V.alimentar

G.transmissiv

30.Teri leyshmaniozini yuqish yo'lini ko'rsating

A.*transmissiv

B.kiyim kechak orkali

V.yaqin kontakt

G.jinsiy aloqa

31.Borovski xastaligida ishlatiladigan antibiotikni ko'rsating?

A. mitatsiklin

B. streptomitsi

C. penitsillin

D. klofaran

32.Teri leyshmaniozini yuqish yo'lini ko'rsating?

A. Transmissiv

B. kiyim kechak orkali

C. jinsiy aloqa

D. yaqin kontakt

33.Teri leyshmaniozida qo'llaniladigan dorini ko'rsating?

A. Monomitsin

B. PASK

C. DDS

D. Prednizolon

34.Kuesh nuridan saqlaydigan moylarni ko'rsating?

A. 5% salol moyi

B. Gioksizon

C. prednizalon

D. lorinden A

35.Streptokokk impetigosida uchraydigan morfologik toshmani ko'rsating?

A. Fliktena

B. Qavarchiq

C. Yara

D. Kizarish

36.Surunkali piodermitlar-ning rivojlanish sababi?

A. Organizm reaktivligining uzgarishi

B. streptokokli infeksiya

C. stafilokokli infeksiya

D. aralash infeksiya

37.Trixfitiyada sochlarni sinish balandligini ko'rsating?

A. 1-2 mm

B. 3-4 mm

C. 7-8 m

D. 5-6 mm

38. Sikozga xos klinik belgilarni ko'rsating?

- A. yuz soxasida joylashishi
- B. baliq ikrasi simptomi
- C. o'tkir kechishi
- D. patogen zamburug'larini topilishi

39. Hidroadenitga xos bulgan klinik belgilarni ko'rsating?

- A. apokrin ter bezlarining yalig'lanishi
- B. sochli nekrotik o'zak
- C. ekren ter bezlarning yalig'lanishi
- D. umrov osti soxasida joylashishi

40. Furunkul (chipkon)ga xos klinik belgilarni ko'rsating?

- A. yiringli nekrotik o'zak
- B. baliq ikrasi simptomi
- C. kechasi kuchli kichishi
- D. og'riq bulmaydi

41. Teri leyshmaniozining qo'zg'atuvchisini bemorning qayerlaridan topilishi mumkin?

- A. kon
- B. epiteliya xujayrasida
- C. teri yuzasida
- D. makrafaklar tarkibida

42. Teri leyshmanioziga xos klinik belgilarini ko'rsating?

- A. "baliq ikrasi" simptomi
- B. zond simptomi
- C. og'riqsiz yara
- D. yiringli nekrotik o'zak

43. Kuesh nuridan saqlaydigan moylarni ko'rsating?

- A. 5% salol moyi
- B. Gioksizon
- C. prednizalon
- D. lorinden A

44. Lepramatoz moxovda qaysi asosiy belgilar uchraydi?

- A. ko'plab Virxov - Danielson xujayralari topilishi
- B. polinevrid
- C. papula toshmalar
- D. aralash

45. Birlamchi morfologik toshmalarni ko'rsating?

- A. tuguncha
- B. yerilish
- C. kotma
- D. chandiq

46. Moxov qo'zg'atuvchisini kim topgan?

- A. Ganzen
- B. Neyser
- C. Borovskiy

D. Kox

47. Moxov qo'zg'atuvchisini bo'yash usulini ko'rsating?

- A. Sil-Nilson
- B. Romanovskiy-Gimza
- C. Neyser
- D. Gram usulida

48. Moxovni davolashda qo'llaniladigan dorini ko'rsating?

- A. DDS
- B. Prednizolon
- C. Monomitsin
- D. Norsulfazol

49. Moxovni davolashdagi sulfon dorilarini kim birinchi bo'lib taklif etgan?

- A. Feydjet
- B. Lukashevich Gerksgeymer
- C. Mirzoyan Yermoleva Bazelina
- D. Shubin

50. Teri silini kuzgaguvchisi-ni ko'rsating?

- A. sil mikobakteriyalari.
- B. Zamburuglar
- C. gonokokklar
- D. stafilokokklar

2-variant

1. Teri leyshmaniozida qo'llaniladigan dorini ko'rsating

- A.*monomitsin
- B.PASK
- V.prednizolon
- G.DDS

2. Kutirga xos klinik simptomni ko'rsating

- A.*kechkurun kuchli kichish
- B.kechasi kuchli og'riq
- V.dumbokchali toshmalar
- G.papula vezikulalar

3. Kutirda laborotor uzgarishlar(kon,siydik)

- A.*uzgarish yuk
- B.Leykotsitoz
- V.Anemiya
- G.Leykopeniya

4. Borovski xastaligida qanday immunitet buladi?

- A.*turgun
- B.turgun emas
- V.gipospetsifik
- G.antitoksik

5. Teri leymaniozini oldini olish chora tadbirlarini ko'rsating

- A.*dezinseksiya
- B.yarani tozalovchi ishlov berish

V.yarani doryimi boglab yurish

S.karantin

6.Teri leyshmanioziga xos klinik belgilarini ko'rsating

*"baliq ikrasi" simptomi

zond simptomi

S yiringli nekrotik o'zak

og'riqsiz yara

7.Lepramatoz moxovda qaysi asosiy belgilar uchraydi

A.aralash

B.polinevrid

V.ko'plab Virxov – Danielson xujayralari topilishi

G..papula toshmalar

8.Birlamchi morfologik toshmalarni ko'rsating.

A.*tuguncha

B.yorilish

V.chandiq

G.kotma

9.Moxov qo'zg'atuvchisini kim topgan

A.*Ganzen

B.Neyser

D.Kox

G.Borovski

10.Moxov qo'zg'atuvchisini bo'yash usulini ko'rsating

A.*Sil-Nilson

B.Romanovski-Gimza

V.Gram usulida

G.Neyser

11.Trixomanoz bilan davolangan bemorlar qancha vaqt dispanser nazoratida turadi

A.*6 oy

B..1 oy

V.2 oy

G.3 oy

12.Moxov xastaligining yuqish yo'llarini ko'rsating

A.*ko'p muddatli kontakt orkali

B.xavo tomchi yo'li bilan

V.kon suruvchi xashoratlar

G.kon kuyishda

13.Moxov xastaligida qaysi bir maxsus xujayra topiladi

A.*Virxov-Danielson xujayrasi

B.Tsanka-Pavlov xujayrasi

V.atipik xujayra

G.LE-xujayrasi

14.Moxovning qaysi bir turida sezish jarayoni buzilishi kech boshlanadi

A.*lepramatoz

B.tuberkuloid

V.chegaraviy

G.tugri javob yuk

15.Teri silini qo'zg'atuvchisini ko'rsating?

A.sil mikobakteriyalari.

B.zamburuglar

V.stafilakokklar.

G.gonpkokklar.

16.Teri silini yuqish yo'lini ko'rsating.

A.xavo-tomchi.

B.fekal-oral.

V.kontakt yul.

G.limfa,suyaklar orkali.

17. Teri silini eng ko'p uchraydigan xili?

A.sil volchankasi.

B.qizil yugirik.

V.teri sili shaklidagi moxov.

G.vulgar volchankasi.

18.So'zak qo'zg'atuvchisi kim tomonidan topilgan

A.*Neyser

B.Kox

V.Ganzen

G.Bovrovskiy

19.Shankirsiz zaxmning yuqish yo'lini ko'rsating

A.*transfuzion

B.tansmissiv

V.jinsiy aloqa

G.yuldosh orkali

20.Qattiq shankir asoratini ko'rsating

A.*balanit

B.indurativ shish

V.xasmol – shankir

G.amigdalit

21.Orttirilgan zaxmning yuqish yo'lini ko'rsating

A.*Jinsiy aloqa

B.transmessiv

V.xavo tomchi

G.plansentar

22.Zaximda kuzatiladigan immunetitni ko'rsating

A.*infeksion, nosteril

B.orttirilgan

V.tugma

G.immunitet yuk

23.Zaxmga qarshi preventiv muolaja olgan kishilar qancha vaqt dispanser nazoratiga turadi.

A.*6 – oy

B.3 – oy

V.1 yil

G.2 yil

24.Tugma zaxmda homilaga infeksiya o'tish yo'llarini ko'rsating

A.*yuldosh orkali

B.homila atrofidagi suvdan

V.tugilish vaqtidav tug'ruq yo'lida

G.otasidan spermatozoidlar orkali

25.Homila zaxmi necha oylardan boshlab uchrashi mumkin

A.*5-6 oylik

B.2 oylik

V.3 oylik

G.4 oylik

26.So'zakka xos klinik simptoni ko'rsating

A.*uretrit

B.qattiq shankir

V.rozeolali toshmalar

G.papulali toshmalar

27.Kechki tugma zaxmning ishonchli belgilarni ko'rsating

A.*parinximatoz keratit

B.sifiliktik xoriyoretinit

V.egarsimon burun

G.kilichsimon boldir

28.Birlamchi zaxmga xos belgilarni ko'rsating

A.*regionar skleradenit

B.alopetsiya

V.getchinson triadasi

G.papules toshmalar

29.Qattiq shankrning kurinishi

A.*eroziya

B.pigmentli dog

V.yirincha

G.chandiq

30.So'zak kasaligini asoratlarning sabablarini toping

A.*ko'plab jinsiy aloqa qilish

B.organizmning soglomligi

V.bemorlar konida antitellalarning bo'lishi

G.yogli ovkatlar yeyish

G.tana xaroratining yukori bo'lishi

31. Zaxmda kuzatiladigan immunetitni ko'rsating?

A. infeksiyon, nosteril

B. orttirilgan

C. immunitet yuk

D. tugma

32. Zaxmga qarshi preventiv muolaja olgan kishilar qancha vaqt dispanser nazoratiga turadi?

- A. 6 - oy
- B. 3 – oy
- C. 2 yil
- D. 1 yil

33. Tugma zaxmda homilaga infeksiya o'tish yo'llarini ko'rsating?

- A. yuldosh orkali
- B. homila atrofidagi suvdan
- C. otasidan spermatozoidlar orkali
- D. tugilish vaqtidav tug'ruq yo'lida

34. Homila zaxmi necha oylar-dan boshlab uchrashi mumkin?

- A. 5-6 oylik
- B. 2 oylik
- C. 2 oylik
- D. 3 oylik

35. So'zak kasaligini sabablarini toping?

- A. tartibsiz jinsiy aloqa qilish
- B. organizmning soglomligi
- C. yegli ovkatlar yeyish
- D. bemorlar konida antitellalarning bo'lishi

36. O'tkir so'zak uretritiga xos belgini ko'rsating?

- A. siydikning tez - tez kistab turishi
- B. umumiy xolsizlik
- C. tana xaroratining yukori bo'lishi
- D. kaltirash

37. Trixomanoz bilan davolangan bemorlar qancha vaqt dispanser nazoratida turadi?

- A. 6 oy
- B. 1 oy
- C. 3 oy
- D. 2 oy

38. Derma qavatlarini ko'rsating?

- A. Surgichsimon
- B. Bazal
- C. Donador
- D. Tikanaksimon

39. Ekssudativ polimorf eritemaga xos bulmagan klinik belgilarni ko'rsating?

- A. mavsumga bog'liqligi
- B. atrofik chandiq
- C. immunitet xosil bo'lishi
- D. monomorf toshmalar

40. O'tkir eshakemiga xos klinik belgilarni ko'rsating?

- A. urtikar toshmalar
- B. maddali toshmalar

- C. kuchli og'riq
- D. vezikulali toshmalar

41. Psoriazni avj olish davriga xos klinik belgilarni ko'rsating?

- A. yangi papulani paydo bo'lishi
- B. kipiklanishning kamayishi
- C. Ishtaxaning bo'lmasligi
- D. Xaroratni kutarilishi

42. Psoriazning progressiv boskichida qo'llaniladigan dorini ko'rsating?

- A. unna krema
- B. 0 % li ixtiol mazi
- C. psoriazin mazi
- D. vilkison mazi

43. Psoriazning avj oluvchi davridagi pilakchalarni o'sish xarakterini ko'rsating?

- A. atrofga karab usadi
- B. atrofga karab usmaydi
- C. pilakchalar atrofdan surila boshlaydi
- D. pilakchalar markazdan surila boshlaydi

44. Psoriazda avj oluvchi davrida ishlatiladigan moyni ko'rsating?

- A. kortikosteroid moylar
- B. lamizil
- C. 5% li koramoy moyi
- D. 2% li koramoy moyi

45. Qaysi bir xastalikda tirnoklar ko'prok shikastlanadi?

- A. Psoriaz
- B. chuqur trixofitiya
- C. diskoid eritematoz
- D. eritrazma

46. Qizil yassi temratkiga qo'llaniladigan dorilarni ko'rsating?

- A. Tetratsiklin
- B. Grizeofulvin
- C. Sulfetron
- D. Levorin

47. Psoriazning progressiv boskichida qo'llaniladigan dorilarni ko'rsating?

- A. 2%li salitsil mazi
- B. "psoriazin" mazi
- C. 10% li ixtiol mazi
- D. Vilkinson mazi

48. Xusnbuzar nima?

- A. teridagi yeg bezlarini yiringli yalliglanishi.
- B. Terining zamburugli yalliglanishi.
- C. terining pufakli yalliglanishi
- D. ter bezlarini yalliglanishi

49. Bemorni terisi quruq bo'lib ,tangachalar bilan ko'planib turishi qanday kasallikka xos?

- A. Qizil yassi temiratki.
- B. Ekzema.
- C. Psoriaz.
- D. Ixtioz.

50. Xujayra elementlari, semiz xujayralar, melanotsitlar, qon va limfa tolalari terining qaysi qavatida joylashadi?

- A. Derma
- B. Gipoderma
- C. Muguz
- D. epidermis

6.4 Amaliy ko'nikmalar

1. Terini ko'zdan kechirish – amaliy algoritm

1. Tayyorlanish bosqichi

- Bemorni qulay holatga keltiring (o'tirgan yoki yotgan).
- Qo'llaringizni antiseptik bilan yuvib, himoya vositalarini kiying (qo'lqop).
- Zarur jihozlarni tayyorlang: dermatoskop, lampalar, o'lchov vositalari.

2. Terini vizual tekshirish

- Terining umumiy holatini baholang: rangi, namligi, quruqligi.
- Shish, qizarish, dog'lar, toshmalar, yaralarni aniqlang.
- Pigmentatsiya va deformatsiyalarni kuzating.
- Soch, tirnoq va boshqa yuzalardagi o'zgarishlarni tekshiring.

3. Palpatsiya (qo'l bilan tekshirish)

- Teri elastikligi va qattiqligini baholang.
- Shish, tugun, yallig'lanish yoki og'riqli joylarni aniqlang.
- Teri osti tuzilishini tekshiring.

4. Qo'shimcha tekshiruvlar

- Dermatoskopiya bilan pigmentli yoki nopigmentli toshmalarini batafsil ko'ring.
- Trikoskopiya yordamida soch va bosh terisini tekshiring.
- Zarur bo'lsa laborator tekshiruvlar oling: teri namunalari, qon, mikroorganizmlar.

5. Natijalarni qayd etish

- Topilmalarni bemorning kartasiga yozing.
- Zarur bo'lsa foto yoki raqamli tasvirlash yordamida o'zgarishlarni saqlang.
- Shifokorga maslahat uchun taqdim eting.

6. Bemorga tavsiyalar berish

- Terini himoya qilish va gigiyena choralarini tushuntiring.
- Dorilar va krem qo'llash bo'yicha ko'rsatmalar bering.
- Kasallik belgilarini kuzatish va shifokorga murojaat qilish zarurligini tushuntiring.

2. Limfa tugunlarini ko'zdan kechirish – amaliy algoritm

1. Tayyorlanish bosqichi

- Bemorni qulay holatga keltiring (o'tirgan yoki yotgan).
- Qo'lni antiseptik bilan yuvib, qo'lqop kiying.
- Zarur jihozlarni tayyorlang (o'lchov vositalari, lampalar, stetooskob kerak bo'lsa).

2. Limfa tugunlarini vizual tekshirish

- Bosh, bo'yin, quloq orti, qo'l osti, inguinal (oyoqlar bo'yidagi) hududlarni ko'rib chiqing.
- Teri rangini, shish, qizarish, yaralarni aniqlang.
- Tugun atrofidagi teri holatini baholang.

3. Palpatsiya (qo'l bilan tekshirish)

- Limfa tugunlarini yumshoq, doimiy bosim bilan tekshiring.
- Tugunlarning o'lchamini, shaklini, konsistensiyasini baholang (yumshoq, qattiq, elastik).
- Og'riq va harakatlilikni aniqlang (tugun teri bilan bog'liqmi yoki erkin harakatlanadimi).
- Ko'plab tugunlarni birma-bir tekshirib chiqish.

4. Qo'shimcha tekshiruvlar

- Zarur bo'lsa ultratovush (USG) bilan limfa tugunlarining ichki tuzilishini baholang.
- Laborator tekshiruvlar: qon tahlili, yallig'lanish belgilari, infektsiyalarni aniqlash.
- Shifokor ko'rsatmasiga binoan biopsiya yoki FNAB (ingichka igna aspiratsiyasi) olib, tugun etiologiyasini aniqlash.

5. Natijalarni qayd etish

- Tugunlarning joylashuvi, o'lchami, konsistensiyasi va boshqa belgilarini bemorning kartasiga yozing.
- Agar kerak bo'lsa foto yoki diagramma orqali tasvirlang.

- Shifokorga maslahat uchun tayyorlang.

6. Bemorga tavsiyalar berish

- Limfa tugunlaridagi o'zgarishlarni kuzatib borish, og'riq, shish yoki qizarish paydo bo'lsa xabar berish.
- Infeksiya xavfini kamaytirish uchun gigiyena qoidalariga rioya qilish.
- Shifokor tavsiyalariga rioya qilish va belgilangan tekshiruvlarni vaqtida bajarish.

3. Terini parvarish qilish – amaliy ko'nikma

1. Tayyorlanish bosqichi

- Bemorni qulay holatga keltiring (yotgan yoki o'tirgan).
- Qo'lni antiseptik bilan yuvib, qo'lqop kiying.
- Zarur vositalarni tayyorlang: iliq suv, yumshoq sochiq, teri tozalovchi vositalar, kremlar, losyonlar.

2. Terini tozalash

- Teri yuzasini yumshoq harakatlar bilan tozalang.
- Ishlatiladigan sabun yoki gel bemorning teri turiga mos bo'lishi kerak.
- Teri yumshoq qilib artib, namligini saqlang.

3. Terini namlantirish va himoya qilish

- Teri turiga mos krem, losyon yoki emolient vositalarini surting.
- Yallig'lanish yoki qurib qolish joylariga alohida e'tibor bering.
- Qo'llashda yumshoq massaj harakatlaridan foydalaning.

4. Maxsus parvarish usullari

- Quruq teri uchun: emolientlar va o'ziga xos niqoblar.
- Yog'li teri uchun: teri yog'ini nazorat qiluvchi krem va losyonlar.
- Kasallik mavjud bo'lsa (akne, ekzema, mikoz): shifokor tavsiyalariga muvofiq maxsus preparatlar.

5. Gigiyena va profilaktika

- Terini muntazam tozalash, ortiqcha namlik yoki quruqlikdan saqlash.
- Sochiq, kiyim va choyshablarni toza saqlash.
- Infeksiyalarni oldini olish uchun qo'lni yuvish va antiseptik vositalardan foydalanish.

6. Natijalarni kuzatish va qayd etish

- Teri holatini tekshirib, shikastlanish yoki yallig‘lanish belgilarini aniqlang.
- Zarur bo‘lsa bemorning kartasiga yozing.
- Shifokor tavsiyasiga binoan parvarish davomiyligini belgilang.

7. Bemorga tavsiyalar berish

- Uy sharoitida terini muntazam parvarish qilishni tushuntiring.
- Qaysi mahsulotlardan foydalanish yoki cheklash kerakligini aytib bering.
- Kasallik yoki tirnash xususiyati belgisi paydo bo‘lsa, shifokorga murojaat qilishni maslahat bering.

4. Noma'lum etiologiyali teri kasalligi bilan og'rigan bemorlarni klinik tekshirish – amaliy ko'nikma

1. Tayyorlanish bosqichi

- Bemorni qulay holatga keltiring (yotgan yoki o'tirgan).
- Qo'lni antiseptik bilan yuvib, qo'lqop va boshqa himoya vositalarini kiying.
- Zarur jihozlarni tayyorlang: lampalar, dermatoskop, o'lchov vositalari, laborator jihozlar tayyorlash.

2. Anamnez yig'ish

- Kasallik boshlanishi va davomiyligini aniqlash.
- Avvalgi kasalliklar, allergiyalar, dorilar va turmush tarzi haqida ma'lumot olish.
- Oilaviy va ijtimoiy tarixni so'rash (infektsion kasalliklar tarixi).

3. Teri vizual tekshiruvi

- Terining umumiy holatini baholang: rangi, quruqligi, namligi.
- Shish, qizarish, dog'lar, toshmalar, yaralarni aniqlang.
- Pigmentatsiya va deformatsiyalarni kuzating.
- Soch, tirnoq va boshqa yuzalardagi o'zgarishlarni tekshiring.

4. Palpatsiya (qo'l bilan tekshirish)

- Teri elastikligi va qattiqligini baholang.
- Shish, tugun, yallig‘lanish yoki og‘riqli joylarni aniqlang.
- Limfa tugunlarini tekshirib, kattaligi, konsistensiyasi va harakatliligini baholang.

5. Qo'shimcha diagnostik tekshiruvlar

- Dermatoskopiya va trikoskopiya yordamida teri va soch tuzilishini tekshirish.

- Laborator tekshiruvlar: qon tahlili, teri namunalari, mikoz va infeksiyon tekshiruvlar.
- Zarur bo'lsa shifokor ko'rsatmasi bilan biopsiya yoki FNAB olib, etiologiyani aniqlash.

6. Natijalarni qayd etish

- Teri holati, topilmalar va laborator natijalarni bemorning kartasiga yozing.
- Zarur bo'lsa foto yoki raqamli tasvirlash yordamida o'zgarishlarni saqlang.
- Shifokorga maslahat uchun tayyorlang.

7. Bemorga tavsiyalar berish

- Terini gigiyena qoidalariga rioya qilishni tushuntiring.
- Dorilarni va shifokor tavsiyalarini to'g'ri qo'llashni tushuntiring.
- Kasallik belgilarini kuzatib borish va shifokorga murojaat qilish zarurligini tushuntiring.

6.5 YAKUNIY ATTESTATSIYA UCHUN VAZIYATLI MASALA

VARIANT № 1

MASALA №1.Bemorda tasodifiy jinsiy aloqadan uch kun o'tgach, jinsiy olatning boshchasida mayda pufakchalar paydo bo'lib, atrofi qizarib shishadi. Keyinchalik eroziyalar paydo bo'lib bemor achishdan shikoyat kildi. Eroziyalarning asosida infiltrat yuk, chov linfa tugunlari kattalashmagan.

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

MASALA №2.Bemorda chuqur yiringli yara mavjud edi. Tusatdan tana, kul oyoklar terisida simmetrik joylashgan eritematoz dog'lar, papulo vezikullar paydo

buldi. Bemor kechishdan, keyinchalik esa bosh ogriqi, tana xaroratining kutarilishi va darmonsizlikdan shikoyat qildi.

Sizning tashxisingiz va hamshira parvarishi.

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 2

MASALA №1. Bemorda kasallik terida toshmalar betoblik bilan boshlangan: xolsizlik bosh ogriqi ko'ngil aynish suyaklar kakshashi, tana xaroratining ko'tarilishi, toshmalar avval rozeolalar shaklida keyineritematoz dermatit gusht belgilari paydo bulgan barcha periferik limfa tugunlari kattalashgan

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Qanaqa tekshiruvlarni maslaxat berasiz?
5. Qanday yordam bera olasiz?

MASALA №2. Bemor tanasining bosh sochli qismida, tana, kul va oyok terisining yozuluvchi yuzalarida simmetrik bo'lib joylashgan okish kulrang kipiklar bilan koplangan tugunchalar bor. Toshmalar yumaloq oval shaklida, pushti rangli, Kyobner fenomeni musbat KSR-manfiy.

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 3

MASALA №1. Bemorda 2 hafta davomida qichishish bezovta qiladi, qichish kechasi kuchayadi. Bemorni ob'ektiv ko'zdan kechirganda juft-juft joylashgan tuguncha - pufakchali toshmalar bemorning qo'l va oyoklarining ichki yuzasida, barmoqlar orasida, bel va qorin soxasida, jinsiy a'zolarida joylashgan. Nikolskiy simpton, psoriatik uchlik manfiy KSR - manfiy.

Sizning daslabki tashxisingiz va hamshiralik jarayoni.

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Qanaqa tekshiruvlarni maslaxat berasiz?
5. Qanday yordam bera olasiz?

MASALA №2. 7 yoshli o'g'il bola boshining sochli qismida aylana shaklidagi uchokni sarik qipik qoplagan. Uchokda soch 5-8 mm teri satxidan sochlar singan. Anamnezida uyida mushuk bo'lgan, bola o'ynagan qichish bezovta qiladi.

Savol .

1. Dastlabki tashxisni qo'ying
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlari.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 4

MASALA №1.

Dermatovenerologiya bo'limiga 19 yoshli talaba qiz murojaat qildi. Bemor qo'l barmoqlari orasida kuchli qichishish, ayniqsa kechasi kuchayishini aytmoqda. So'nggi bir haftada terida mayda pufakchalar va tiralgan izlar paydo bo'lgan. Talaba yotoqxonada yashaydi.

Ko'rikda barmoqlar orasida qizargan joylar, mayda vezikulalar va tiralish izlari aniqlanadi. Shifokor tashxisi Qo'tir kasalligi. Hamshira bemorni davolash va sanitariya ishloviga tayyorlamoqda.

Savollar

1. Ushbu bemorda hamshiraning birlamchi vazifalari nimalardan iborat?
2. Qo'tir kasalligida infeksiya tarqalishini oldini olish uchun qanday choralar ko'riladi?
3. Bemorning kiyim va yotoq jihozlariga qanday ishlov berilishi kerak?
4. Bemorni davolash jarayonida hamshira qanday gigiyenik qoidalarga rioya qilishi zarur?
5. Bemor va uning yaqinlariga qanday profilaktik tavsiyalar beriladi?

MASALA №2.

Kosmetologiya bo'limiga 40 yoshli ayol bemor murojaat qildi. Bemor yuz terisida pigment dog'lar va mayda ajinlar paydo bo'lganidan shikoyat qiladi. U tez tez quyosh nuri ta'sirida bo'lishini aytadi. Ko'rikda yuz terisida giperpigmentatsiya va elastiklikning pasaygani aniqlanadi.

Shifokor tashxisi Fotoqarish belgilari. Bemor kosmetologik muolajaga yo'naltirilgan. Hamshira protseduraga tayyorgarlik ko'rmoqda.

Savollar

1. Ushbu holatda hamshiraning asosiy vazifalari nimalardan iborat?
2. Bemorni kosmetologik muolajaga tayyorlashda nimalarga e'tibor qaratiladi
3. Quyosh nurlarining teriga ta'siri haqida bemorga qanday tushuntirish beriladi?
4. Fotoqarishning oldini olish uchun qanday profilaktik tavsiyalar beriladi?
5. Protsedura vaqtida bemor xavfsizligini ta'minlash uchun hamshira qanday choralar ko'radi?

VARIANT № 5

MASALA №1. Dermatovenerologiya bo'limiga 35 yoshli erkak bemor murojaat qildi. Bemor qo'l va tirsak sohasida qichishish, quruqlik va qizarish borligini aytmoqda. So'nggi bir oy davomida toshmalar kuchaygan. Ko'rik vaqtida terida qizarib turgan, usti kumushsimon tangachalar bilan qoplangan blyashkalar aniqlanadi.

Shifokor tashxisi Psoriaz vulgaris. Bemor kasallik tez tez qaytalanayotganidan shikoyat qiladi. Hamshira bemorni muolajaga tayyorlamoqda.

Savollar

1. Ushbu bemorda hamshiraning birlamchi vazifalari nimalardan iborat?
2. Psoriaz kasalligida terini parvarish qilish bo'yicha hamshira qanday tavsiyalar berishi kerak?
3. Muolaja vaqtida hamshira qanday gigiyenik qoidalariga rioya qilishi zarur?
4. Kasallikning qaytalanishini kamaytirish uchun bemorga qanday profilaktik maslahatlar beriladi?
5. Bemorning ruhiy holatini yaxshilash maqsadida hamshira qanday yondashuvni qo'llashi kerak?

MASALA №2 Kosmetologiya xonasiga 28 yoshli ayol bemor murojaat qildi. Bemor yuz terisida allergik toshma, qizarish va shish paydo bo'lganini aytmoqda. Belgilar yangi kosmetik krem qo'llaganidan keyin boshlangan. Ko'rik vaqtida yuz terisida qizarish, mayda pufakchalar va qichishish aniqlanadi.

Shifokor tashxisi Allergik kontakt dermatit. Hamshira bemorni ko'rikka tayyorlab, muolaja jarayonida ishtirok etmoqda.

Savollar

1. Hamshira ushbu holatda birinchi navbatda qanday choralarni ko'rishi kerak?
2. Allergik dermatitda terini parvarish qilish bo'yicha qanday tavsiyalar beriladi?
3. Bemorni muolajaga tayyorlashda hamshira nimalarga e'tibor berishi kerak?
4. Allergik reaksiyaning kuchayib ketishini oldini olish uchun qanday profilaktik maslahatlar beriladi?
5. Kosmetologik vositalardan foydalanishda bemorga qanday tavsiyalar berish zarur.

VARIANT № 5

MASALA №1.

Dermatovenerologiya bo'limiga 27 yoshli ayol bemor murojaat qildi. Bemor jinsiy a'zolar sohasida qichishish, ajralma va noqulaylik borligini aytmoqda. Belgilar so'nggi 5 kun ichida kuchaygan. Ko'rik vaqtida qizarish va yallig'lanish belgilari aniqlanadi.

Shifokor tashxisi Kandidozli vulvovaginit. Hamshira bemorni laborator tekshiruvga tayyorlamoqda va davolash jarayonida ishtirok etmoqda.

Savollar

1. Ushbu bemorda hamshiraning birlamchi vazifalari nimalardan iborat?
2. Laborator tekshiruvga tayyorlashda hamshira nimalarga e'tibor qaratishi kerak?
3. Infeksiyaning qaytalanishini oldini olish uchun bemorga qanday tavsiyalar beriladi?
4. Intim gigiyena bo'yicha qanday maslahatlar beriladi?
5. Bemor bilan muloqotda hamshira qanday etik tamoyillarga rioya qilishi kerak?

MASALA №2.

Kosmetologiya xonasiga 30 yoshli ayol bemor kimyoviy piling muolajasidan so'ng murojaat qildi. Muolajadan 1 kun o'tib yuz terisida kuchli qizarish, achishish va shish paydo bo'lgan. Ko'rikda terining yo'zaki qavati shikastlangani va sezuvchanligi oshgani aniqlanadi.

Shifokor holatni kimyoviy kuyishning yengil darajasi deb baholadi. Hamshira bemorni parvarish va kuzatuvga oldi.

Savollar

1. Ushbu holatda hamshiraning birinchi harakati qanday bo'lishi kerak?
2. Shikastlangan terini parvarish qilishda qanday choralar ko'riladi?
3. Asoratlarning oldini olish uchun qanday nazorat olib boriladi?
4. Kelajakda bunday holatni oldini olish uchun qanday tavsiyalar beriladi?
5. Protseduralarni o'tkazishda xavfsizlik qoidalariga rioya qilishning ahamiyati nimada?

VARIANT № 6

MASALA №1. Dermatovenerologiya bo'limiga 27 yoshli ayol bemor murojaat qildi. Bemor jinsiy a'zolar sohasida qichishish, ajralma va noqulaylik borligini aytmoqda. Belgilar so'nggi 5 kun ichida kuchaygan. Ko'rik vaqtida qizarish va yallig'lanish belgilari aniqlanadi. Shifokor tashxisi Kandidozli vulvovaginit. Hamshira bemorni laborator tekshiruvga tayyorlamoqda va davolash jarayonida ishtirok etmoqda.

1. Ushbu bemorda hamshiraning birlamchi vazifalari nimalardan iborat?
2. Laborator tekshiruvga tayyorlashda hamshira nimalarga e'tibor qaratishi kerak?
3. Infeksiyaning qaytalanishini oldini olish uchun bemorga qanday tavsiyalar beriladi?
4. Intim gigiyena bo'yicha qanday maslahatlar beriladi?
5. Bemor bilan muloqotda hamshira qanday etik tamoyillarga rioya qilishi kerak?

MASALA №2. Kosmetologiya xonasiga 30 yoshli ayol bemor kimyoviy piling muolajasidan so'ng murojaat qildi. Muolajadan 1 kun o'tib yuz terisida kuchli qizarish, achishish va shish paydo bo'lgan. Ko'rikda terining yo'zaki qavati shikastlangani va sezuvchanligi oshgani aniqlanadi. Shifokor holatni kimyoviy kuyishning yengil darajasi deb baholadi. Hamshira bemorni parvarish va kuzatuvga oldi.

1. Ushbu holatda hamshiraning birinchi harakati qanday bo'lishi kerak?
2. Shikastlangan terini parvarish qilishda qanday choralar ko'riladi?
3. Asoratlarning oldini olish uchun qanday nazorat olib boriladi?
4. Kelajakda bunday holatni oldini olish uchun qanday tavsiyalar beriladi?

5. Protseduralarni o‘tkazishda xavfsizlik qoidalariga rioya qilishning ahamiyati nimada?

VARIANT № 7

MASALA №1.

Bemor tanasining bosh sochli qismida, tana, qo‘l va oyoq terisining yoziluvchi yuzalarida simmetrik joylashgan, oqish-kulrang qipiqalar bilan qoplangan tugunchalar mavjud. Toshmalar yumaloq yoki oval shaklda, pushti rangda. Kyobner fenomeni musbat. KSR – manfiy.

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying.
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring.
4. Oqibatini ayting.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

MASALA №2

Shifokorga 19 yoshli bemor qichishish va toshmalar paydo bo‘lishidan shikoyat qilib murojaat qildi.

Anamnezdan: kasallikni hech narsa bilan bog‘lamaydi, 6 oydan beri kasal. Davolanmagan. Jarayon o‘choqli. Tirsak sohasida pushti rangli pilakchalar joylashgan bo‘lib, usti kumush rangli tangachalar bilan qoplangan.

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying.
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring.
4. Oqibatini ayting.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 8

MASALA №1.

30 yashar bemor toshmalar va qichishishdan shikoyat qilmoqda.

Bemor ko‘rigida: toshmalar tarqoq holatda, boldirlar va qo‘llarning bukuvchi sohalarida joylashgan. Birlamchi toshma – qizil-ko‘kimtir rangli tuguncha bo‘lib, o‘rtasida kindiksimon botik mavjud.

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying.
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring.
4. Oqibatini ayting.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

MASALA №2

40 yashar bemor toshmalardan shikoyat qilmoqda.

Anamnezdan: kasallikni hech narsa bilan bog‘lamaydi, davolanmagan. Jarayon tarqoq holatda. Toshmalar pushti rangli, atrofida yallig‘lanish gardishlari mavjud, o‘rtasida payroqsimon burmalar va kipiklashish kuzatiladi. Qichishish bemorni bezovta qilmoqda.

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying.
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring.
4. Oqibatini ayting.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 9

MASALA №1

Bemor, 22 yosh, nikohlanmagan, jinsiy aloqada yashaydi.

Vrachga shikoyatlari: hayz davrida qorinning pastki qismida sanchuvchi og‘riq, og‘riqning kuchayishi, ko‘ngil aynishi va bir marta qo‘rish.

Ob‘ektiv ko‘rik:

- Tana tuzilishi to‘g‘ri, sust oziqlangan.
- Puls 100/m daqiqa.
- Til quruq, oqish karash bilan qoplangan.

- Qorin palpatsiyasida pastki qismida og‘riq; shu sohalarda korinni ta’sirlanish simptomi musbat.
- Kuzgularda tashqi jinsiy a’zoda gipermiya.
- PV: bachadon va naylar oldingi qorindagi devor bo‘ylab og‘riqli va tarang, aniq palpatsiya qilib bo‘lmaydi.
- Orqa gumbaz biroz osilib turibdi.
- Ajralmalar yiringli.

Savollar:

1. Tekshirish rejasi.
2. Parvarish rejasini tuzing.
3. Sizning taktikangiz.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

MASALA №2

Bemor vrachga shikoyat qilgan: kuyuk, kindan oqish ajralmalar, kuchli qichishish.

Anamnez: pielonefrit sababli antibiotik qabul qilmoqda.

Savollar:

1. Kuzatuvchisini aniqlang.
2. Qaysi usullarda aniqlash mumkin?
3. Sizning taktikangiz.
4. Oqibati.
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

VARIANT № 10

MASALA №1

Bemorda 2 hafta davomida qichishish bezovta qiladi, qichishish kechasi kuchayadi.

Bemorni ob’ektiv ko‘rikdan o‘tkazganda: juft-juft joylashgan tuguncha-pufakchali toshmalar bemorning qo‘l va oyoqlarining ichki yuzasida, barmoqlar orasida, bel va qorin sohasida, jinsiy a’zolarida joylashgan.

- Nikolsky simptomi manfiy
- Psoriatik uchlik manfiy
- KSR manfiy

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying
2. Parvarish rejasini tuzing
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring
4. Oqibatini ayting
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

MASALA №2

Bemor tanasining bosh sochli qismida, tana, qo‘l va oyoq terisining yoziluvchi yuzalarida simmetrik joylashgan, oqish-kulrang kipiklar bilan qoplangan tugunchalar mavjud.

- Toshmalar yumaloq yoki oval shaklda, pushti rangli
- Kyobner fenomeni musbat
- KSR manfiy

1. Dastlabki tashxisni qo‘ying
2. Parvarish rejasini tuzing
3. Rivojlanish mexanizmlarini tushuntiring
4. Oqibatini ayting
5. Nima uchun bunday holat yuz berdi?

**RESPUBLIKA O'RTA TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARINI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI ANDIJON
FILIALI "DERMATOVENEROLOGIYA VA KOSMETOLOGIYADA XAMSHIRALIK
ISHI" YO'NALISHIDAGI ISHCHI O'QUV DASTURIGA**

TAQRIZ

"Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi" ishchi o'quv dasturining maqsadi: "Dermatovenerologiya va kosmetologiyada xamshiralik ishi" yo'nalishda axolini salomatligini yaxshilash va mustaxkamlash, tibbiyot sifatini oshirishda davolash-profilaktik chora tadbirlarni amalga oshirish, shifoxona, teri - tanosil kasalliklari dispanseri, kosmetologik markazlari va poliklinika sharoitida teri - tanosil kasalliklar bilan xastallangan bemorlarni davolashda, asoratlarini oldini olishga o'rgatish.

Shuning bilan birga o'rta tibbiyot hodimlari O'zbekiston Respublikasi SSV tomonidan chiqarilgan mutaxassislikka oid buyruqlarni va ular asosida ishlashni bilishlari zarur.

O'rta tibbiyot xodimlariga sohadagi zamonaviy, ilmiy va amaliy yutuqlarga tayangan holda kasbga yo'naltirilgan mutaxassislik fanlar bo'yicha ta'lim olayotganlarning xar tomonlama kasbiy, ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy talimda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan. Shifoxona, teri - tanosil kasalliklari dispanseri va poliklinika sharoitida shu kasalliklar bilan xastallangan bemorlarni davolashda, asoratlarini oldini olishda dermatovenerologiya va kosmetologiya shifoxona muassasalari davolash bo'limlarida faoliyat olib borishni istagan hamshiralar o'qitiladi.

Ushbu dastur asosida o'qitilgan hamshiralar zamon talablari, tibbiyot fani yutuklari asosida bilim olishlariga ishonchim komil.

**RID va KIATMAF vrach
dermatovenerolog:**

Islamova Z.Sh

**RESPUBLIKA O'RTA TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARINI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI ANDIJON
FILIALI "DERMATOVENEROLOGIYA VA KOSMETOLOGIYADA XAMSHIRALIK
ISHI" YO'NALISHIDAGI ISHCHI O'QUV DASTURIGA**

TAQRIZ

Ushbu ishchi o'quv dasturi Mamlakatimizda axoliga tibbiy xizmat ko'rsatish darajasini oshirish, sog'liqni saqlash tizimini islox qilish jarayonida terminal xolatdagi bemorlarga samarali parvarishni tashkil qilish, ularni xayotga qaytarish va sogligini kayta tiklashga aloxida e'tibor qaratilmoqda, shunga asoslanib yaratildi.

"Dermatovenerologiya va kosmetologiyada hamshiralik ishi" yo'nalishidagi malaka oshirish sikli bo'yicha kasbiy o'quv modul ishchi o'quv reja asosida tayyorlangan. Shuning bilan xamshiralarga bulimdagi bemorlarga samarali parvarishni amalga oshirish, aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish, infuzion terapiya utkazish usullari, bemorlarni xayotiy ko'rsatkichlarini aniklash, ulardagi xavfli belgilarni aniqlash, bulimlaridagi apparaturalar bilan ishlash bo'yicha mavzular keng yoritilib berilgan.

O'qish natijasida teri tanosil kasalliklar bo'limi hamshirasining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog'liqni saqlash tizimidagi o'ziga xosligi, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash, yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, malakali tibbiy yordam ko'rsatish samaradorligini ko'tarish, aholiga sifatli va malakali tibbiy xizmat ko'rsatishni chuqurlashtirish va yangi zamonaviy davolash metodlarini qo'llash. Shu bilan bir qatorda ularga ishining mohiyati, normativ-xuquqiy hujjatlar bilan ishlash, aholiga sifatli yordamni ko'rsatish bo'yicha bilim va ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

**ADTI Dermatovenerologiya
kafedrasi, PhD dotsent:**

A.A. Qo'chqarov